

SVATÝ FRANTIŠEK SOLANO

J O S E F Ř E Z N Í Ā E K

SVATÝ FRANTIŠEK

SOLANO

patron františkánských misií

1936

VÍTĚZOVÉ OLMOUC

Nr. 17003

I M P R I M A T U R

Olomucii, die 8. Octobris 1936.

Dr. Joannes Martinù,

Vicarius generalis.

POČÁTKY FRANTIŠKÁNSKÝCH MISIÍ V AMERICE

Při objevitelských cestách Španělů v jižní Americe byli prvními hlasateli slova Božího menší bratři sv. Františka. Františkánský klášter v Rabidě ve Španělsku byl útlukem Kolumbovým, když r. 1484 se synkem, sedmiletým Diegem tehdy v horečce, byl bez přístřeší po odmítnutí plánů na zámořskou cestu španělským dvorem. Kvardián tohoto kláštera, P. Juan Perez, dal se získati Kolumbem pro jeho plán, umožnil prostřednictvím zpovědníka královny Isabely Kolumbovi výklad před učenci v Salamance a když tito neuznali jeho názorů a Kolumbus zdrcen chtěl opustiti Španělsko, nenechal jej rabidský kvardián, opatrující jeho synka, odejít, obrátil se na královnu písemně i ústně, že jde o získání světů Kristu, a dosáhl úspěchu.

Po objevení Ameriky hlásili se františkáni dobrovolně k misijní práci (mezi nimi i onen kvardián z Rabida), ale divoká soldateska mařila jejich práci. Přesto na Haiti vznikla r. 1493 první františkánská provincie sv. Kříže, v městě Isabela postavil P. Perez první kapličku z kůry stromů a při ní první klášter. Druhý byl založen v San Domingu. Pak přišli další františkánští misionáři a všude stavěli kostely, kláštery, školy pro indiánské hochy. Prvním biskupem v Haiti stal se r. 1511 františkán Garcia de Padillia.

I v ostatních objevitelských výpravách španělských byli františkáni průkopníky křesťanského života. V květnu 1524 přibyli do Mexika, kde za dvacet let získali devět milionů Indiánů křesťanské víře. První biskup v Mexiku 1528 byl opět františkán Juan de Zumarraga, stejně stal se biskupem v Tlaxcala františkán. I druhý řád sv. Františka, klarisky, stěhovaly se za moře, a vychovávaly dívky. Žel Bohu,

že kvetoucí křesťanství mělo největšího škůdce v hrabivosti a špatných mravech španělských dobyvatelů. Marně psali františkáni císaři Karlu V. prosebné listy. Ovoce jejich práce nedozrávalo pro zlatou horečku a odpor domorodců odnesli i nevinní. Hořely kostely i kláštery a první mučedníci jsou opět misionáři-františkáni.

Františkáni šli s křížem v ruce po Americké pevnině na jih. Zřídili biskupství v Panamě 1514, přišli do Peru do založeného města Limy a zatím, co Pizarro a jeho druhové zahynuli „svatým hladem po zlatě“, kladli fratiškáni základy křesťanské kultury. Přišli sem i dominikáni, zakládány kláštery, kostely, školy. Prvním biskupem v Limě r. 1543 stal se dominikán Jeronym Loaysa. Františkáni pronikli do Venezuely, Guayany, Brasilie, předcházejíce zde pozdější jezuitské známé misie, byli až v Paraguayi a zřídili v Assuncionu u Buenos Aires biskupství. Z Peru pronikli do Chile, kde z jejich řádu byl první biskup 1553. Z Peru přišli františkáni se Španěly přes vrcholky Kordilier do Tukumanie, zřídili zde několik stanic a čekali na posilu bratří ze Španělska. A mezi nimi plul i budoucí patron františkánských misí náš světec — *František Solano*.

KŘESŤANSKÝ DŮM STUDNICÍ CTNOSTÍ

V zahradě Španělska, v Andalusii, kde majestátní palmy, symbol vznešené hrdosti a individuality, své pravidelně zkadeřené listoví povznášejí nad všednost trampot přízemního života, v zahradě svěží zeleně, do níž Pán Všemíra určil nádherným olivám, fíkovníkům, citrovníkům, oranžovníkům, aby osvěžovaly oko i chuť, aby byly bratřími a sestrami odznakům statečnosti, slávy, vítězství i ctnosti, vavřínu i myrtě, aby s aloem, agavemi, krásnými agáty, cypřiši, platany, jilmy, kaštany i duby byly doplňkem krásy tohoto „zemského ráje na pohled“, zalévaného sinavým jižním sluncem a hojností vod řeky Guadalquiviru a jejích přítoků, zde stála kolébka

velkého pokorného syna pokorného otce Františka a svatost syna Andaluzie jako by vypučela z pně svatosti jmenovce assiského, zakladatele řádu a učitele pravé pokory.

A zde v Montille, několik mil od Cordoby, se narodil 10. března 1549 druhorozený syn Matyáše Sancheze Solana, František, uvítán na svět radostnými slzami zbožné matky Anny z prastaré rodiny Ximenes Hidalgo a mužnou pýchou otce, potomka neméně staré španělské, šlechtické rodiny. Jméno serafínského Otce dáno dítěti na křtu a od chvíle, kdy skanula křestní voda na čílko dítěte ve svatojakubském kostele v Montille, skanula i milost Boží do celého života, který byl určen k velikým věcem.

Starosta a smírčí sudí montillský Matyáš Sanchez Solano obýval s rodinou prostorný dům v odlehlé ulici. Krása maurské stavby není v prostotě a hladkosti vnějších stěn. Otvírá se zrakům, až když vstoupí příchozí na čtverhranný dvůr a těší se ze stínů krásného stromoví, které tvoří listnatou střechu, pod níž příjemně se dýchá vzduch prosycený vlhkým chladem vodotrysku uprostřed květinových záhonů. Byl to dům vpravdě křesťanský a proto na význačném místě zahrádky stál kříž. V záplavě růží stála tu socha P. Marie, kolenní kašny, která přijímala stále obloukem dopadající perly vodotrysku, v mramoru vytesané stojí sochy sv. apoštolů a v rozích zahrady v umělých jeskyních sošky sv. Františka Serafínského a sv. Antonína z Padovy.

U kříže na kamenné lavičce bylo oblíbené místo paní Anny a tam také — u paty kříže — začal se rozvíjet malý František v dítě chápající s nevšedním citem a otevřeným srdcem náboženské pravdy. Tam rostlo v mladistvé duši odhodlání zcela mysliti jen na Boha a jen jemu sloužiti.

Ve škole okouzloval František Solano i ty nejdivočejší spolužáky svou umírněností a srdečností. Hádky a rvačky při jeho příchodu ustávaly, špatné slovo zůstávalo za pevnými hradbami zubů temperamentních krajanů a proklouzlo-li přesto někomu,

vyčetl ihned z tváří svých druhů svou chybu a hleděl to obratem napravit. František se těšil zvláštní úctě u spolužáků a mluvil k nim o tom, čím srdce jeho přetévalo: o Bohu a jeho lásce! Sémě zasévané zbožnou matkou do mladistvé duše velmi rychle klíčilo a vydávalo květy a plody a malý František ovlivňoval své druhy v dětství umírňováním sporů i náboženskou aktivitou a nejednou na jeho pokyn šla družina z hřiště do kostela, nebo k soše P. Marie pomodliti se růženec nebo zazpívati píseň.

Vyšší životní dráha byla Františkovi určována rodiči. V Montille nedávno zřízeno bylo jesuity učiliště pro vyučování jinochů, kteří z daleka sem přicházeli vzdělávat se ve vědách i náboženství. František i zde dělal velké pokroky. Jeho duše rozvíjela se v plný květ, který vábil a zářil sycen častým svatým přijímáním, rozjímavou modlitbou, a vyjadřoval pravou křesťanskou radost. Nebylo v ústraní vegetující bylinkou. Dovedl přijímati jas a krásu slunce plností i vnitřní radostí ozářeného obličejce.

Ve volných chvílích jeho nejmilejší zábavou bylo zahradničení a hudba. Rodina Solano měla před městem velkou zahradu, v níž František rád zaléval květiny, uvazoval vinnou révu, kypřil půdu a zpíval si při tom zbožné písně, zvláště mariánské. Při tom s radostí chápal se housliček a jimi dovedl vyzpívati všechnu tu krásu, kterou Stvořitel v čistém srdci nechával rozkvétati. Housle staly se Františkovi výmluvným druhem a neopustily jej po celý život. Šly s ním do klášterní cely i v Americe v misijním apoštolátě, mluvily jeho srdcem a získávaly i ty, které i lahodná mluva zanechávala lhostejné. Svatý František Solano pěstoval oddaně hudbu a posvětil ji na prostředek apoštolátu. Již jako hoch přivábil nejednou kouzelnými zvuky houslí druhy, kteří zanechali her a poslouchali nejen čarovné zvuky nástroje, nýbrž i povzbudivá slova malého umělce, který dovedl spojit sladké s užitečným pro duši a spasení. Důstojný protějšek assiského „zpěváčka Božího“.

Mnoho příběhů a legend z raného mládí Františka je svědectvím jeho rozvážnosti a přesvědčivosti jeho slov a skutků.

ZA IDEÁLEM ÚPLNÉ CHUDOBY

Jak mohla jinak vyústiti dokonalá láska k Bohu, která pronikala srdce i mysl, touhu i sny mladého Františka, než v horoucí tužbu po svatém kněžství a klášterním životě? Přesto že ve škole Tovaryšstva Ježíšova nabyl vzdělání, táhlo jej srdce k františkánům, do jejichž malého klášterního kostelíka rád chodíval. Přísná řehole, utužená zvláště několik let před vstupem Františkovým do řádu zemřelým sv. Petrem z Alcantary, vábila mladistvou duši. První sdělení o úmyslu státi se „menším bratrem“ a ztrávit život v hrubém hábitě, choditi bosýma nohama v sandálech po žebrotě, překvapilo a zarmoutilo rodiče. Ale jejich zbožnost byla upřímná a nelpěla na výhodách tohoto světa. A tak jednoho dne v r. 1569 po srdečném rozloučení s rodiči a sourozenci zaklepal na bránu františkánského kláštera a byl přijat v řád, v němž dosáhl dokonalosti až na oltář světce.

S radostí odložil střevíce a punčochy při vstupu do řádu, a ať bylo sebe nepříznivější počasí, vždy stejně radostně ponořen v sebe krácel za svým cílem a v době postu odkládal sandály a chodil bos. Žil životem umrtvujícího se kajícího. Pod hrubým hábitem nosil zíněné roucho, aby ve stálém a často neočekávaně hrozícím zápase duše s tělem byl vždy vítězem. Zasněvil se věčnému životu a na věci časné díval se jen jako na přípravu na smrt a věčnost. Zvláštní lůžko si vyrobil sám. Zavlekl do své cely vyhloubený kmen lípy, vyhledal důkladný špalek dřeva jako podušku pod hlavu a lože bylo hotovo. V tomto primitivním dřevěném lůžku viděl náběh na rakev, do které mrtvé a umrtvené tělo patří. V adventě a postní době si vytvářel ještě jiné lůžko. Položil silné větve na délku, jiné napříč, svázal pro-

vazem a pod hlavu si dal opět špalek. Viděl v tom napodobení jesliček i tvrdého lůžka kříže. A ve své cele, jak tehdy zvláště bylo zvykem, konal tvrdé úkony pokání a bičoval se.

Noviciát ukázal Františkovu schopnost pro život, který znamená naprosté odřeknutí se světa. Mohl se svatým Pavlem říci: „Ti však, kteří jsou Kristovi, ukřižovali tělo své i s vášněmi a žádostmi.“ Tvrdý život zostřoval si odepíráním masa, ryb, vajec a pojídal obvykle jen chléb, ovoce, zeleninu a zapíjel vodou. Pisatelé životních osudů světcových na tomto místě poznamenávají, že sílil duši sladkou stravou modlitby.

VE VÝHNI BOŽÍ

Spolubratří záhy poznali ryzost duše Františkovy a své chování k němu naplnili patřičnou úctou a vážností. Jeho svatá horlivost poutala, jeho bratrská láska a pokora okouzlovala. Tento novic byl ukazatelem přímé cesty k Pánu i starším bratřím. Po roce přípravy a zkoušky zakončil noviciát, složil sliby a rozplýval se radostí, zatím co opodál klečeli jeho otec, matka a sourozenci a s těžkým srdcem obětovali Bohu svého drahého, milovaného Františka.

V duchovním životě po složených slibech znamenalo to jíti dál, vpřed, neohlížet se. „Kdo chvíli stál, již stojí opodál...“ platí i v řeholním životě. Jakmile se noc snesla nad krajem a klášter usínal po celodenní lopotě pod ochranou Boží, chodil František do kostela a horlivě adoroval. Jen Věčný zná obsah těch horlivých výlevů mladistvého zaníceného srdce, které s dětinnou mystikou promlouvalo k Ježíši svátostnému. Vracel se po delší chvíli do své cely, prospal se několik hodin na svém tvrdém loži, v jedenáct hodin v noci chodil již do choru a políbiv zemi na posvátném místě, modlil se slovy sv. Otce Františka: „Vzýváme Tě, nejsvětější Pane Ježíši Kriste, zde a ve všech chrámech, které jsou na celém světě a chválíme Tebe, nebo svým svatým kří-

žem svět jsi vykoupil.“ Ponořen v rozjímavou modlitbu setrval tu tise, dokud zvonek nesvolal bratry k půlnočním hodinkám, které s pravou ohnivostí pěl a stupňoval žár srdce v mohutných výzvách laud: „Chvalte Hospodina všechna díla, chvalte a vyvyšujte jej na věky . . .“ Když k půl druhé hodině v noci končil půlnoční chor a po chodbách dozníval tlumený šelest sandálů bratří, setrval František sám, obyčejně do čtyř hodin zrána ve svatém bdění a rozjímání.

Tři roky ztrávil František v klášteře montillském, skryt zrakům lidským. Pak odešel do Loretta, místa vzdáleného tři míle od Sevily, kde pokračoval ve studiu filosofie a svatých Písem a připravoval se na kněžská svěcení. Tam našel představeného, který měl porozumění pro touhu Františkovu krušiti tělo tuhou kázní. Žíněné roucho vystřídal drátěným. Cela zdála se mu příliš velká, ačkoliv byla jak u františkánů obvyklá. Za přispění jednoho bratra-novice vystavěl si ve věži zvonice z rákosu a bláta chyšku přilepenou k jednomu z věžních okének — podobné spíše díře než oknu. Na zem si položil oloupanou stromovou kůru, na té spal, hlavu položenou opět na kusu dřeva. Sedadlo, kříž a několik knih doplňovaly zařízení této chyšky. Zde chtěl ztrávit celý svůj život, odloučen od světa a blízek svému Pánu. Studium vedlo jej k chápání velikosti Božího milosrdenství a lásky. Jako rozjímání o umučení Páně dovedla rozechvíti žalem jeho citlivou duši, tak ji naplňovala nesmírným blahem radost nad velikostí lásky Boží. Tu často seběhl se schodů věže, proběhl se zahradou a těšil se z krásy přírody, vida v každém stebélku trávy i květu i v rose úsměv Boží. Srdce překypovalo a jeho var nemohl nechat bez ohlasu srdce všech, které spojoval jeden dům, jeden šat a jeden řádový duch.

Zvláštní úctou lnul František k Matce Boží. Její svátek prožíval k celodenní radosti. Tu brával své housličky, poklekal před oltář Královny nebes a hrál tak něžně a vroucně, že odevšad přicházeli

bratří tiše, aby jej nerušili a nahlédali dveřmi se slzami v očích.

František zrál pro úřad nejvznešenější, prostředníka mezi Bohem a lidmi. Na svátek sv. Františka 4. října 1576 sloužil u P. Marie v Lorettu první mši sv. Přišla sem z Montilly skoro celá rodina. Chyběla jen matka, která vážně churavěla. Po celou noc před primicí připravoval se František na první Oběť věčného kněžství. Legendy líčí krásně zvonivý jeho hlas při první mši sv. Kdo by mohl ale zachytiti pomíjející formou slast Františkovu, když mohl po prvé proměniti chléb a víno v Tělo a Krev Páně?

Po primiční mši sv. běžel František ihned do své cely, zavřel se a tam nerušeně konal vroucí díkučinění Bohu. Zde je takto konal vždy.

UČITELEM POSVÁTNÝCH ZPĚVŮ A NOVICMISTREM

Představení určili mladému knězi, aby své hudební a pěvecké nadání uplatnil v řádě a ustanovili jej vikářem choru, čili učitelem posvátných zpěvů v Lorettu. Tehdy se celý chor u františkánů zpíval bez doprovodu varhan a hlas vikáře choru byl vůdčím po celý zpěv, nesměl zakolísat. A František ve dne a v noci zasvěcoval Bohu svůj krásný hlas v chorálních zpěvech. Při cvičení zpěvu byl plně ve svém živlu. Pochybil-li některý bratr ve zpěvu, tu trápilo to Františka, že Bohu nebyla vzdána náležitá čest.

Po několik let vykonával s největší péčí funkci vikáře choru, když jej došla zpráva o smrti otce. Myšlenka na osleplou matku, tak milovanou a po tolik let nespátranou, vedla jej po prvé k představenému s prosbou, aby ji mohl navštívit. Současně přišlo rozhodnutí, že se má František přestěhovati do kláštera Arrizafa nedaleko Cordoby. Světec znaven a prachem pokryt přibyl konečně do rodného města Montilly. Služebnictvo v jejich domě ho nepoznalo, ale přesto vyhublého mnicha přívětivě poslalo dále k paní domu, která dlela v zahrádce čtver-

cového dvora. Neviděla přichozího, ale první jeho slovo prozradilo mateřskému srdci, kdo přišel a nastalo shledání, které nelze vypsati. V krátkosti zvěděla celá Montilla, že mladý kněz František Solano přišel navštívit milovanou matku. Dovolené, poskytnuté k ztrávení u matky, nechtěl světec užívatí bez práce pro společnou bratrskou komunitu. A tak si vzal pytel a šel žebrati pokorně po sourodácích v Montille pro místní františkánský klášter a při této cestě pokory, která nebyla provázena takovými svízelí, jako žebrání serafínského otce, byl František Solano důstojně a uctivě od sourodáků přijímán a obdarován. Bůh zřetelně dal najevo, že jeho milost spočinula na tomto menším bratru. V rodině Diego Lopeza uzdravil dítě plné vředů a hnisajících ran tím, že ke každé ráně přiložil rty a ránu vyssál. Pak všem požehnal a odešel. Příští den začaly se rány dítěte tak rychle hojiti, že nedovedl si to nikdo přirozenou cestou vysvětliti. Zvěst se rozletěla městem a projevy úcty celého obyvatelstva dostoupily takového stupně, že pokornému služebníku Páně v režném rouchu staly se až obtížnými.

A nebyl to jediný zázrak v rodném prostředí. Podobně uzdravil žebráka u městské brány, jehož rány, vzpomenuv na utrpení Páně, políbil. Žebrák v několika dnech mohl odložití berly a do měsíce byl úplně zdrav.

Úcta krajanů vyhnala Františka z Montilly. Nemohl ve své pokoře snést, aby lidé před ním poklekali a odešel bezprostředně po tom, kdy v svaté pověsti žijící hraběnka Kateřina Fernandez de Cordova z Priego vyžádala si na kvardiánu hábit, který František jednou nosil, aby se v něm dala pohřbíti. Odešel okamžitě do nového působiště v Arrizasa. Tam se stal novicmistrem a byl opravdovým mistrem duchovního života svým životem. Kázal opravdu příkladem, jak hlásal Otec Serafínský. Jasně zrcadlo všech ctností, nazývá Františka Solano kronikář. Není divu, že představení potvrzovali jej po několikráte v úřadě novicmistra. Přeložili noviciát do

San Francisco de Monte, kláštera jako hnízdo přilepeného ve skalách, daleko od světa, kde s větším účinkem může milost Boží zalévati vyvolenou setbu.

Tak rajská krása andaluzského pruhu při Guadalquiviru a jeho přítocích v těchto místech ustala a drsné skály se skrovným porostem tvořily hradbu očím, aby nořily se do sebe. Jižní slunce vypalovalo svým žářem ve skalách stopy své moci, lidská slabost byla mělněna a drcena a duše prahla po nebeském jasu.

Novicové i ostatní řeholníci pociťovali štěstí v této pustině. Štěstí i svatost vyzařovala z tváře, každého slova i úsměvu Františkova, kterým každého oblažoval. Několik let působení v řádové štěpnici — v noviciátě na této skalnaté výspě — tvořilo v životě Františkově velmi šťastnou etapu.

KVARDIÁNEM – OTCEM CELÉHO KLÁŠTERA

Jen svatá poslušnost a pokora jej uklidnila, když dostal rozkaz nastoupiti jako kvardián do kláštera San Francisco de Monte. Předtím napsal několik prosebných listů, plných lkání nad svou nicotou a neschopností zastávati určený nový úřad. Ale jakmile byl poslán na nové působiště, zvítězila jeho kázeň a s pokorou se věnoval spravování kláštera de Monte. Byl opravdovým otcem celého kláštera. Neznal hněvu, jednal rozvážně, ale jeho měkký tón, kterým prosil, ne rozkazoval, nacházel u každého takový ohlas, že i ti nevrlí uposlechli bez hlesu a rádi. Onemocněl-li některý bratr, neposílal k němu někoho z bratří, nýbrž šel sám, opatřil peřiny, podušku, vyčistil celu, nádobí umyl a v kuchyni nařídil přípravu posilujících jídel pro nemocného. Po dlouhé hodiny sedal u lůžka nemocného, rozptyloval jej vhodným hovorem a často přinesl své housličky, hrál a zpíval zbožné písně, že nemocný přestal mysliti na své utrpení a usmíval se s Františkem.

A při všem tom svatém životě považoval se František za neužitečného služebníka, starý vyšlapaný

střevíc, který patří na smetiště. A často překvapil své spolubratry tak prostými a dojímovými akty pokory, že se neubráníte dojetí při čtení zápisů v řádových kronikách. Nechybělo ani těch, kteří plní obdivu potřásali hlavou nad takovou pokorou, která měla předchůdce v životě assiského chudáčka.

APOŠTOLEM ANDALUZIE

František Solano stal se apoštolem Andaluzie. V Monte vyvinul svou působnost slova kazatele, které předcházel účinný příklad vlastního života. Rád a s horlivostí kázal v nejbližších městech a městečkách. Jeho vzhled vábil posluchače. Byl vysoký, vyhublý, ale nepůsobil strachu. Byl to „bratr František“, který měl pro každého slova potěchy, úsměv. Vnitřní mír a svatost vyzařovaly z něho světlo, kterého nemohla tma pojmouti. Kde mluvil, byl kostel naplněn do posledního místečka. Měl dar vésti lidi kázáním po cestě k Bohu a na rozcestí mezi milostí a hříchem dovedl vyvolati účinnou lítost u hříšníků a předsevzetí, nastoupiti cestu ctnosti. A když sestupoval s kazatelny, vcházel do zpovědnice obležen kajícími, jichž srdce již rezivělo a bylo po kázání milostí svátosti pokání rozpáleno v žár, který pak dal jim tvárnost a schopnost stát se ocelí v ruku Božích.

Ptal se kdosi, vida takové úspěchy Františkovy, odkud čerpá takové účinné vývody a obraty řečnické. Světec odvětil: „Látku ke kázání a její učlenění dostávám v koutku choru, když klečím před Nejsvětějším.“

Pověst světcova rostla a přece dovedl zachovat prostou pokoru. Nikde se nedal hostit, častovat, z kostela šel přímo domů, někdy i hodinu pěšky, a pojedl, čím bratří na něho z denní stravy pamatovali. Duch přemáhal zesláblé tělo. Když měl v městečku Adamuz postní kázání, chodil tam pilně, ač trpěl horečkami, ale pevná vůle přinutila tělo k poslušnosti, a nemoc šťastně překonal.

František znal povahu svých krajanů, veselých, až bujných Andalazanů, s vášnivou touhou po hudbě a opojných tancích. Kdykoliv kráčel kolem dvorců, kde se k večeru chasa tancem veselila, neopomenul se nikdy zastaviti a připomenouti jí, aby se veselila v Pánu. A jeho zjev i slova měla vždy účinek.

Viděli jsme, že jako kvardián pečoval o nemocné spolubratry. Tu lásku k trpícím projevoval i mimo klášter. *Visitare infirmos! Nemocné navštěvovati.* To bylo pro Františka svatou povinností. Jakmile se doslechl, že někdo onemocněl, šel jej aspoň na chvíli navštívit, potěšil jej a požehnal.

Mnoho podobnosti je mezi svatým Františkem Serafinským a jeho následovníkem svatým Františkem Solano. Přesto, že od doby, kdy žil svatý Zakladatel, uplynulo do působení jeho věrného syna skoro třístapadesát let, vidíme zachování opravdového františkánského ducha v neztenčené míře. Když chodil svatý František Solano po žebrotě, zůstal často státi pod stromy a rozmlouval s ptáčky, ale ještě jiná ptáčata plnila jeho srdce mimořádnými city lásky. Byly to děti, které se rády kolem světce shromažďovaly a šly s ním dlouhý kus cesty. Dospělí nezůstávali bez mocného dojmu, když viděli tuto kočovnou „školu“ putovati za zpěvu modliteb po kraji. Děti čekávaly na světce, když se vracel z kázání a jiných cest, předstihovaly se v projevech lásky, odříkávaly mu, co se v náboženství naučily, co si z jeho výkladů katechismu zapamatovaly. A za dětmi přicházeli dospělí, a František dovedl odemykati i sebe více zrezivělý zámek zanedbaného srdce. Ale děti zůstaly velikou láskou Františkovou. Bůh dal mu také moc, aby zde udělal jeden ze svých zázraků, když totiž v Monte vzkřísil z mrtvých dítě, nesené ke hrobu.

OŠETŘOVATELEM MOREM ZACHVÁCENÝCH

V roce 1583 uviděl svět, jak duši Františkovu hluboce pronikla láska k trpícím. Svatý zakladatel řádu neštítal se malomocných. Jeho následovník ve Špa-

nělsku ukazoval stále svou velkou lásku k chudým a nemocným. Onoho roku začal řídit v jihošpanělských městech mor, s celou svou neúprošností a hrůzou. František Solano často kázával v městečku Montoro, obklopeném olivovými háji, tam, kde si řeka Guadalquivir prorvala před staletími cestu dále na své pouti k moři. Když se objevily v tomto městečku první příznaky moru, nastal zmatek a obyvatelé se domnívali, že zabeđením oken a uzavřením dveří se uchrání smrtící návštěvy. Mrtví zůstali v domech nepochováni. Před branami města byl zřízen špitál sv. Šebestiána pro nemocné morem. Byl vybaven vším potřebným, ale co chybělo, byli lékaři, ošetřovatelé i kněží. Část jich skosil mor, ostatní z bázně před smrtí odmítli sem jít. A tak, kdo onemocněl, byl prostě vypuzen z města.

Když se v klášteře v Monte dozvěděli o moru v Montoro, František spěchal ke kvardiánovi, vrhl se na kolena a nevstal se země, dokud nedostal povolení jít do zamořeného města. Jako společníka dostal bratra Bonaventuru. V městě je uvítali jako spásu. Pověst světcova vykonala kus preventivní práce. Panický strach před morem se zmírnil, naděje nabyli zdraví, ale i nemocní ve špitále sv. Šebestiána dostali to, co jim chybělo, duchovní i tělesné lékaře. Bez ohledu na nebezpečí nákazy opatrovali oba františkáni nemocné, neštítili se hrozivých ran, zapáchajících výtoků. Skutky tělesného milosrdenství doprovázeli kázáním pokání. A mnohé svědomí zatvrzelé a propadávající zoufalství uzdravilo se, i když tělo propadlo zkáze. Hlasatel Boží lásky a milosrdenství František byl ve svém živlu. Umírajícím pěl píseň o bratru Slunci chudáčka Božího:

„Bud' chválen, můj Pane, sestrou naší tělesnou smrtí,
které žádný živoucí člověk nemůže uniknouti.

Blaze těm, kdo umírají, spojení s Tvou nejsvětější
vůli, .

neboť druhá smrt neučiní jim škody.“

A byla to sladká ukolébavka, kterou z údolí bolesti přecházely duše na věčnost.

V tomto asyly zasvěcených smrti konala láska obou Menších bratří divy. Od lůžek nemocných spěchali pohřbítí zemřelé. Uzdravené přivedli k mlýnské strouze, aby se vykoukali, dali jim nové prádlo a šatstvo a pak s křížem v ruce za zpěvu vedli jednoho uzdraveného po druhém do města. Bratr Bonaventura se při ošetřování nakazil a po rychlém průběhu nemoci opustil slzícího Františka a odešel na věčnost. Přes namáhavou práci nepolevil František nijak ve své přísné životosprávě. A tu pojednou pocítil na sobě příznaky moru. Naskočily mu morové boule. Jakmile se ve městě dozvěděli, že světec onemocněl, nastal všeobecný rozruch. Všichni čekali, co se stane. Posílali mu lahůdky, ale světec to dal rozdati ostatním nemocným. S křížem v ruce očekával, až Pán pokyne. Bůh však nedal mu zajíti morem. Světec se uzdravil a za několik dní opět horlivě opatroval nemocné. A brzy nato mor ustal. Víc jak polovinu obyvatelstva zkosil. Před díky občanů utekl František domů do kláštera v horách. Cestou vítalo jej obyvatelstvo městeček, jimiž se vracel, velmi radostně. Neméně slavně byl přijat v klášteře, kde oslaveno shledání slavným Te Deum.

U NEMOCNÝCH V GRANADĚ

Kategorický příkaz evangelia: „Kažte evangelium všem stvořením,“ tak prakticky prováděný zvláště v duchu poutníka Božího v chudobě a lásce, svatého Františka z Assisi, vedl duši našeho španělského světce, ctnostmi po okraj naplněnou, ke stálému neklidu, k touze chodit všude a dobře činit. Stále vzrůstající úcta lidu k svatému řeholníku, stálé proudy věřících, kteří s pravým jižním temperamentem toužili uviděti světce a rušili jej v jeho soustředěné službě Bohu, vyháněla jej z Monte, a proto s radostí přijal příkaz představených, aby šel do kláštera sv. Ludvíka, nedaleko Granady, „dcery slunce, kvetou-

cích zahrad“, jak ji opěvají básníci. Jméno daly to-
muto městu, kdysi hlavní baště Maurů, nesčetné jab-
loně s granátově červenými plody. Když kleslo tu
panství půlměsíce na pyrenejském poloostrově dne
2. ledna 1492, nastala teprve křesťanská restaurace
v kraji, který po staletí byl v područí vyznavačů Mo-
hamedových. Mešity změněny v kostely, krásná ka-
tedrála granadská byla v době života našeho světce
teprve rozestavená (začata 1523 a skončena až 1689).
Klášter sv. Ludvíka byl založen teprve v roce 1500.

Bratr František Solano byl uvítán svými spolu-
bratry s velikou láskou. Přinesl do jejich soužití
vzácné kouzlo a štěstí, byl vzorem poslušnosti, po-
kory a horlivosti, našel opět své působíště mezi ne-
mocnými bratry. K této péči měl František nejen
trpělivost, nýbrž také neobyčejnou zručnost a zlatou
výřečnost při těšení trpících. František si vyprosil
u kvardiána dovolení, aby směl choditi do veliké ne-
mocnice sv. Jana z Boha v Granadě. Než vstoupil do
nemocnice, žebrał František po ulicích a protože
dovedl vzíti svým zjevem, chováním a životem úto-
kem srdce všech, nepřicházel nikdy s prázdnem k
milým nemocným. Ale ani věznicí se nevyhýbal a
shledal tam často s úspěchem kající lotry.

Z granadské nemocnice zaznamenávají kronikáři
mimo jiné tento příběh: „Ptal se jednoho dne ve
špitále nemocného, jak se cítí. Dostalo se mu odpo-
vědi: „Trochu lépe.“ Tu zachvátilo duši Františko-
vu zvláštní nadšení. Uchopil dvě hole, které byly
nablízku, opřel jednu o bradu jako housle, druhou
po ní jezdil a zpíval o lásce Boží vždy sladčeji a do-
jímavěji, až v slastném rozplynutí utichly zvuky je-
ho zpěvu, hůlečky přestaly ve svém němém dopro-
vodu a jen rty se pohybovaly. Světec upadl do vytr-
žení. Se všech lůžek patřily k němu udivené a bázeň
Boží vyjadřující zraky.“ Když nemocní jali se zpí-
vati zbožné písně, vrátil se světec do světa skuteč-
nosti, odhodil hole a rychle běžel domů.

UČTE VŠECHNY NÁRODY

Zde v Granadě víc a více zalétaly do duše Františkovy touhy splniti příkaz na nebe vstupujícího Spasitele: „Jdouce do celého světa, učte všechny národy . . .“ A touha, která kdysi tak jímala zakladatele řádu, uchvacovala i jeho jmenovce a následovníka. Jíti do neznámých krajů a zalíti srdce neznající Krista blahem lásky k pravému Bohu, a ve službě misijní obětovat Pánu vše, i život, ve smrti mučednické. Toužil na jih mezi mohamedány. Obrátil se na představené s prosbou, aby mohl jíti jako misionář do Afriky. Očekával trpělivě ve svaté pokoře rozhodnutí.

Shodou okolností žádal roku 1588 španělský král Filip II. všechny představené řádu ve Španělsku o zbožné a schopné misionáře do Ameriky, zvláště do jižní, do Peru. Provinciál františkánů v Granadě vydal svolání k bratřím. A tak se v počtu nových kazatelů evangelia za mořem setkáváme pochopitelně s Františkem Solano.

Řeholníci, kteří se přihlásili z horlivé touhy po misijní činnosti, byli rozděleni do čtyř skupin čili komisariátů. Každému stál v čele jeden z řeholníků jako představený či komisař. Každá z těchto skupin měla určený cíl. První do Nicaraguay ve střední Americe, druhá do Granady de Bogotu (čili Nové Granady), třetí do Peru a čtvrtá do poloobjevené a málo kultivované Tukumanie mezi divoké indiánské kmeny. Španělé právě dobývali Tukumanie a vicekrál z Peru měl ji spravovati jménem španělského krále. Tehdy se jménem Tukumanie rozuměla veškerá objevená země mezi Rio de la Plata na východě a chilskými hřbety na západě. Je to vlastně rozloha dnešní Argentiny a Bolívie. Divoké a bojovné indiánské kmeny bránily se vytrvale bílým vetřelcům. Kultivace domorodců měla býti svěřena misionářům. Ti šli s ideálem do práce, spojené často se smrtí, viděli v ní apoštolát šíření slova Božího. Cíle světské, které sledovala španělská vláda, neměly na jejich

rozhodování vlivu. Misionáře vedl hlad po duších, Španěle touha po moci, bohatství a zlatě. To je již světa běh a rozdíl mezi cíli tohoto světa a cestě k Bohu.

Náš světec, jak jinak ani nebylo možno, vybral si tu nejtěžší a nejnebezpečnější cestu, do Tukumanie. Pětičlenná jejich skupina františkánská měla vůdcem P. Baltazara z Navarry. František rozloučil se se svými nemocnými a vězni v Granadě, s chudými na ulicích a v bratrské lásce se spoluřeholníky v klášteře sv. Ludvíka. Pak putoval do Montilly, do rodného města, aby se rozloučil se slepou matkou naposledy, protože odcházel ze Španěl navždy. Pochopíme sílu nadšení světce a zápal pro apoštolát mezi pohany za mořem, když přesvědčil trpící srdce matčino a nadchl ji pro tento ideál. Když odcházel z domova, tříštila se bolest matky o hrdost, že má tak svatého, milostí Boží prodchnutého syna.

Z Montilly zaskočil František do oblíbeného skalního klášteře San Francisco de Monte, kde tolik krásných chvil prožil. Zvěst, že tu je, předcházela jeho spěchající kroky po všech osadách i samotách kraje, lid se sbíhal odevšad a světec kázal.

Byla to řeč plná posvátného zápalu a zůstávala v srdcích posluchačů trvale vryta. A když byl zahajován vyhledávací proces pro blahořečení Františka Solano, byli ještě lidé plni jeho krásných slov na rozloučenou.

Po kratším pobytu v klášteře Panny Marie v Loretto, kde studoval a měl primici, dočkal se František dokončení výstroje lodí, které měly jej a jeho druhy přepraviti ze Sevilly do Ameriky. U oltáře v katedrále sevillské před svatoostánkem na kolenou poklekla bezbranná armáda bojovníků Kristových, aby načerpala sil a požehnání pro velikou cestu.

DO NOVÉHO SVĚTA

Bylo to v roce 1589, pravděpodobně na jaře, kdy v přístavišti sevillském kotvilo, připraveno k odplu-

tí, loďstvo vicekrále peruánského dona Garcia Hurtado de Mendozy. Měl odvézti do nového světa bojovníky, vojáky a misionáře. Františkánští misionáři byli rozděleni ve skupiny. František Solano s více druhů dleli na palubě veliké plachetnice, galeony. Když toužený vítr zadul, dalo se loďstvo na cestu nejprve řekou Guadalquivirem, až pak veplulo do širého oceánu.

Brzy zmizely břehy pyrenejského poloostrova z dohledu. Mnohý z cestujících díval se teskně za posledním pruhem pevniny a neměl nejveselejší pocity. Náš světec, vzor vyhraněnosti a odevzdanosti do vůle Boží, byl záhy ve svém živlu. Chodil mlčky skupinami hovořících spolucestujících s takovým klidem, jako kdyby kráčel klášterními chodbami. Když našel vhodný kout, poklekl k modlitbě, nebo rád se zadíval na stále se měnící hru mořských vln. Nacházel neustále podněty ke chvále a díkům Bohu. Hrubí námořníci pozorovali světce s úctou a cítili přitažlivost k němu. On s nimi také příležitostně navazoval rozhovor. A v něm jim dovedl říci málo slovy mnoho o pokání. A brzy na přední palubě bylo vidati vyhublého mnicha, jak káže vojákům, námořníkům a černošským sluhům o majestátě a lásce Boží, o zavržení a hříchu. Zasaňoval do rozporů mezi posádkou a zdařilo se mu i to, čeho si ani velitelé netroufali: poslouchali ho všichni na slovo. V jeho přítomnosti utichly kletby. Najednou stál František v klidu a míru noci na přídi a pěl radostně o Kristu — kormidelníku, a Marii — Hvězdě mořské. Námořníci tiše na svých místech naslouchali čarovnému hlasu pěvce, který pak celou noc proklečel na palubě, pohroužen v modlitbu a rozjímání.

Po delší plavbě připlula loď k ostrovu Haiti. Ne daleko něho loď zakotvila a na spuštěných šalupách pluli cestující na pevninu. Také misionáři využili této příležitosti a vyprali si v sladké vodě potoka, vlévajícího se do moře, své hábity a prádlo. Museli jíti dále, tam, kde lidí nebylo, protože neměli šatů na převlečení. A když na lodi zvoncem vyzývali: „Vše-

chno na loď!“ neslyšeli znamení naši misionáři, a loď odplula bez nich. František zachoval klid v neznámé divoké krajině. Po 24 hodin trávili zde v očekávání a nejistotě, až se pro ně loď vrátila. A tak touha Františkova, že dojde brzy smrti mučednické, se nesplnila.

Loď po další plavbě zastavila se po proplutí karaibského moře v Carthageně na několik dní. František vystoupil s ostatními na pevninu, rozběhl se do nemocnice, kde sloužil chorým, dokud nebyl čas k odchodu na loď. Podél pobřeží střední Ameriky dopluli do Porto Velo, kde museli vystoupiti. Tehdy nebylo ještě panamského kanálu, a tak nezbývalo, než překročiti pěšky panamskou šíji hustým pralesem. Po 20 milích cesty dorazili do Panamy. Tam se celá společnost, kterou loď dopravovala do Ameriky, rozcházela. Františkáni v místním klášteře odpočívali a čekali na příležitost k další plavbě na jih. I zde si František zařizoval vše po svém. V malém koutě choru vystavěl si celu, ve které prodléval, když rozjímal, a ložem byla mu rákosová rohožka, poduškou špalek dřeva. Tento koutek opouštěl světec jedině tehdy, mohl-li se věnovati skutkům lásky bliženské. A byly to zase lazarety s četnými nemocnými, postiženými zvláště žlutou zimnicí. Tam rozséval František květy lásky a trpělivosti. A vyhledával choré i v soukromých domech, tam, kde o ně nikdo nepečoval.

NA VRAKU V ROZBOUŘENÉM MOŘI

Uplynulo mnoho dní, než připlula do přístavu vhodná loď, která plula na jih. Byla to loď s nákladem otroků a její majitel byl ochoten odvézti misionáře. František snažil se svým způsobem během plavby nešťastné ukované černé otroky těšiti. Loď se už blížila břehům, aby v jejich blízkosti pokračovala v plavbě, když tu pojednou octla se v prudké bouři. Síly lidské proti cyklonu ukázaly se marné. Panika zmocňovala se všech, jen František

zůstal klidný a utěšoval černé i bílé plavce. Lod' zmítala se v neviditelných rukách bouře, která blesky ozařovala hrůznou temnotu, v níž jako ořechová skořápka tančila lod' svůj tanec zániku. Za hrozného praskotu, který byl zvláště v noci tak děsivý, vrhla bouře lod' na skalní útesy. Situace byla zoufalá. Spodem vtékala trhlinami voda, rozbouřené vlny bily do hořejšku, a k dovršení neštěstí lilo hustě a nepřetržitě. Velitel lodi kázal spustiti záchranné čluny. Jen význační cestující měli se v nich zachrániti. Chtěl do člunu vzíti také misionáře, ale František odmítl. Šalupa odrazila od vraku, na němž zůstal František se sty černochoů a mnoha muži, ženami a dětmi z chudších vrstev. Světec s křížem v ruce snažil se uklidniti zoufající. Za jeho vedení poklekli všichni a modlili se k Bohu o záchranu. František shromážděným černochoům vysvětlil stručně základy křesťanské víry a pak je pokřtil. Byli to první pohané, kterým světec udělil svátost vstupní do svazku dítek Božích. Ostatní spolucestující zpovídal a připravoval na nejistou budoucnost. Dravý živel neustával ve svém řádění. Pojednou přihnala se obrovská vlna a strhla půl nalomené lodi do moře, které se stalo společným hrobem novokřtěnců-černochoů, kdežto František s ostatními zůstal zachráněn na druhé polovině vraku, který byl vklíněn do skalisk. Byli zachráněni, ale na jak dlouho? František vléval klesajícím na mysli naději prorockým nadšením: „Do tří dnů přijde záchrana! Nezoufejte!“

Bez jídla a bez pitné vody, ve stálém nebezpečí, měli trosečníci jedinou posilu v Bohu, k němuž je bez umdlení náš světec vedl. Uplynuly dva dny a následující noci nechal František na vraku lodi rozsvítiti světla. Třetí den se nekonečně vlekl. I ti nejodvážnější ztráceli odvahu a naději, že by přišla pomoc, část lidí skákala do moře a pomocí dřevěných součástek z lodi urvaných pokoušela se doplouti ke břehu. Světec vytrvale těšil a dával naději, že pomoc přijde. A tu pojednou radostné výkři-

ky upozornují, že se blíží menší loď. Byla to šalupa, se kterou odpluli před třemi dny kapitán a význační cestující. Ti dorazili na pobřeží, které bylo nehostinné a pusté, takže zachránili vlastně jen holé životy (poblíž dnešního zálivu Choco u Kolumbie), své druhy na vraku oželeli. Když uviděli v noci na třetí den světlo na vraku, poznali, že se přece někdo zachránil, vyspravili člun a rozhodli se přepraviti k sobě trosečníky. Rozradostnění opuštění a nyní zachránění chtěli všichni do šalupy, ale František ujal se velení, v pořádku dirigoval nastupování do lodice a zůstal jako opravdový kapitán (ale ne ten, který opustil dříve loď) poslední. Vlnobití bránilo šalupě zůstatí blízko vraku. Světec proto svlékl hábit, svázal jej provazem a hodil do člunu, ale netrefil a vlny hábit odnesly. Pak František s křížem v ruce skočil do vln a šťastně dosáhl člunu. V tomtéž okamžiku praskot a zvýšené vlnobití ukazovalo, že byl nejvyšší čas. Vrak se zřítíl do hlubin. Zachránění vrhali se vděčně k světci, ale ten ukazuje k nebesům, zanotil: „Bože, chválíme Tebe!“

Nebylo však ještě utrpení skončeno. Smrti v dravých vlnách ušli, ale když dopluli ke břehu, viděli celou bídu svého postavení. Nikde nebylo lidského obydlí, nikde ani stopy po potravě. Františka nehnětl tak nedostatek jídla, jako to, že přišel o svůj jediný hábit. Důvěřoval však Serafínskému Otcí, že svému následovníku i z této nepříjemnosti pomůže. A také brzy nato vlny vrhly hábit na břeh. Byl úplně suchý.

Když se všichni zachránění shromáždili pospolu, radili se, co počítí. Z větví bavlníku vytvořeny primitivní chyše. Po dlouhém rokování byl přijat návrh komisaře, vůdce misionářské skupinky, P. Baltazara z Novarry, aby šalupu, na které se na břeh zachránili, důkladně vyspravili a aby několik odvážných mužů s ním pokusilo se dopravití do Panamy pro pomoc, novou loď a potraviny, protože kromě neznámých kořínků, nebylo co vzít do úst. Za několik dní vyrazilo plavidlo na stomílovou cestu, pod-

nik opravdu odvážný, provázeno modlitbami a žehláním trosečníků. Na výzvu Františkovu vybudoval lid Panně Marii Hvězdě mořské na pobřeží pěknou kapli z větví a kamenů. Dovnitř umístil světec obraz Panny Marie, zachráněný z lodi. Tam pak shromáždil František všechny k ranní modlitbě, po níž se rozcházeli lidé do okolí sháněti potravu. Při tom se stalo, že neznajíce tamější byliny, pojedli někteří i plodů jedovatého keře Hippomane, v jehož šťávě Indiáni namáčeli šípy jako do jedu. Palčivá bolest dostavila se záhy a s nárkem doplazili se postižení k tábořišti. František opustil svou malou chyšku, věnoval se nemocným, na nichž zhoubný jed vykonal do čtyřadvaceti hodin své dílo zkázy. S pláčem pohřbili otrávené do písku. Světec nad hrobem vyzval trosečníky, aby napříště nepojídali pokoutně, co naleznou, nýbrž aby přinesli vše na hromadu, aby mohl potravě požehnati. Tak se stalo a nikdo již ne onemocněl.

A světec chodil nad to k moři, žaloval vodám a rybám bídu lidských synů, a ačkoli neměl ani sítě ani udice, vracel se od moře s četnou kořistí ryb, raků, krabů atd., takže to k výživě všech stačilo. Vážní svědkové vypravovali, že stejně jako svatý František z Assisi a svatý Antonín Paduánský, i náš světec dovedl z vůle Boží přiměti svým slovem říši živočišnou ke službě člověka. Je zachováno v zápisech svědectví, jak svatý František Solano mluvil k vodním obyvatelům: „Pojďte sem, dítky, tvorové Boží, nemějte za zlé, že se máte státi potravou a jídlem vašich větších bratří, kteří hladem umírají.“ Ve chvíli se shromáždilo kolem světce obrovské množství mořských krabů. Trosečníci s radostí se jimi živili.

Přesto, že světec láskou spravoval trosečnickou pospolitost, objevila se i zde jablka nesváru o předměty, které vlny po čase ze ztroskotané lodi na břeh vyvrhovaly. Ze sváru byla rvačka, při které sáhnuto i ke zbrani. Klid zjednal František veřejným bičováním sebe za pokání pro bloudící lid.

Padesát dní už prodlévali trosečníci na nezná-

mém pobřeží, naděje na záchranu valem ubývalo. Nebylo zpráv, zda šalupa dosáhla Panamy, ani pomoc nepřicházela. Byly vánoce a Štědrý večer byl obzvláště tesklivým okamžikem pro všechny. S trudnými myšlenkami odpočívali všichni ve svých chatrčích, když tu o půlnoci přispěchal František s rozjasněnou tváří, zanotil sladce vánoční píseň, která zahнала všechny trudy a spánek. Pak ohlásil, že jim může oznámiti velikou radost: do tří dnů přijde záchrana! Shromáždění pro velikou lásku k světcí přemohlo nedůvěru, vzpomnělo, že již jednou předvídal záchranu, která přišla — a následovalo světce ke kapli, kde kázal, a pak všichni radostně uctívali Jezulátko a jeho Božskou Matku. A za tři dni pomoc opravdu přišla. Po dojemném rozloučení s kaplí vnesen obraz Panny Marie opět na loď a pokračováno v cestě na jih za apoštolátem.

NA LOV DUŠÍ PŘES NEBETYČNÉ HORY

Hnána příznivým větrem a pravidelným zabíráním vesel, plula galeona, na níž se plavili naši zachráněni se světcem Františkem, podél ecuadorského pobřeží a po krátké plavbě zajela do přístavu Payta na pátém stupni zeměpisné šířky. Payta byla hlavním obchodním místem severního Peru. Tehdy tu stálo ovšem jen několik budov, protože několik let předtím (roku 1587) vyloupili a vypálili přístav a osadu Angličané (za vedení admirála Cavendish), žárliví na španělské koloniální úspěchy. Od té doby se již město nikdy nezmohlo na výši svého rozkvětu a i dnes je ještě pozadu za ostatními městy Peru. Nebyl ničím radostným pohled na prostředí, v němž Payta byla položena. Široko daleko nebylo stromu, keře ani travin, ani stopy po zeleni. Jen holá skaliska a písčité pláně a v pozadí rozeklaný pás horstva. Tam tedy vstoupil František s bratřími na pevninu, aby pokračoval pěšky v cestě do Limy. Ostatní pluli lodí do Callao, limského přístavu. Bylo to jistě dojímavé loučení s mořem, které

dovedeme si představit, znajíce citlivé a vnímavé srdce Františkovo.

Bylo to v lednu roku 1590, kdy stanuly první kroky Solana na žhavém písku, který tvoří skoro nekonečný pás, vroubený po jedné straně mořem, na druhé horstvem Kordiler. Bos putoval s bratřími a po delším pochodu dorazili do Limy a vyhledali klášter sv. Františka, tehdy obrovská budova pro 180—200 mnichů. Byla to přípravná stanice misionářů a duchovních správců pro celé Peru. Odtud vycházeli do hor, po celé zemi, kázali a křtili, zakládali školy a další kláštery, takže měli v Peru brzy pět provincií. Do jejich řad nastupoval nyní ten, který měl mítí později čestné označení „slunce Jižní Ameriky“. V tomto klášteře pobyl František krátce, aby si odpočinul a zotavil na obtížnou cestu přes horské velikány. Jenže jeho apoštolský zápal vnutil tělu poslušnost bez otálení a hned příští den s křížem v ruce procházel ulicemi Limy a kázal pokání. Jeho vyzáblá postava, blýskavé oči a výmluvná slova upoutala a shromáždila záhy velké zástupy a mnoho hříšníků roztálo v ohni lásky sv. Františka.

Za několik neděl vydal se světu s třemi bratřími a za vedení generálního komisaře P. Baltazara z Navary na velkou cestu přes Kordilery. Celá výstroj byla: kříž a brevír. Pro případnou potřebu vzal si dřevěné opánky, ale ty obyčejně nosil uvázané na cingulu, kterým byl opásán. Tehdy nebyla přes horstvo žádná pohodlná cesta, jen stezka, po níž bylo nutno v pravém slova smyslu šplhat. Hned od Limy začíná prudké stoupání na první z obou rovnoběžných hřebenů, táhnoucích se od severu k jihu. Mezi nimi je kotlina, jejíž okraj má úctyhodnou výšku až 5000 m nad mořem a některé vrcholky hor dosahují ještě značnější výše, jako u východního pásma zasněžený vrchol hory Sarato 6563 m a v západním Ampato dokonce 6950 m, stejně věčně pokryt ledem. Příroda, kterou kráčeli horliví misionáři, ukazovala se v nejrozmanitějších změnách. Z pásma palem, lesy listnatými, pak jehličnatými a brzy ho-

lými skalami, kde se již jen sem a tam kleč zachytila, a po dosažení holého hřbetu nastal sestup do úrodného údolí, kde se pásala nesčetná stáda ovcí a lam, a po krátké cestě zelení nastal nový výstup na východní pásmo Kordiler. Zatím co spolubratří občas cestovali na koních nebo oslech, šel náš František po celou cestu vytrvale pěšky.

Majíce ledové hřbety And za sebou, sestupovali naši poutníci do bolivijské nížiny obávanými stepmi písčitými a jílovitými (llanos), které jsou v době dešťů zaplavené a neschůdné. V této poušti v mraku prachu a v tropickém vedru kráčel František vesele, skládaje a zpívaje písně k Matce Boží, jak s Ježíškem prchá pouští do Egypta. A bratří vpadli do jeho písně, až když výprava dorazila do stinných pralesů, plných záludí a nebezpečí přepadení dravou zvěří.

Po celou cestu byl František silnou oporou svým umdlévajícím bratřím, stále vesel, zpívající, poskakující radostně, když krásy pralesa uchvacovaly jeho básnickou duši. Ačkoliv jedl jen málo, přece nevynechával obvyklé skutky pokání a byl stále čilý. Konečně dorazili do Talavera, města na Salavadu v Tukumanii. To ušli asi 3900 km z Limy; byl tedy náš světec víc jak 875 hodin na cestě. Tehdy byla Talavera (indiánsky Esteco) španělskou osadou, městem, vedle ostatních už měst v Tukumanii, jako San Jago, San Miguel, Cordova a j. Tato města se „pyšnila“ dřevěnými baráky a hlavně v nich byly všude františkánské klášteríky s několika mnichy, jako duchovními správci pokřtěných Indiánů. Padesát let před příchodem naší výpravy byli tu první věrozvěstové františkáni, z nichž jsou známi zvláště P. Ildefons od sv. Bonaventury a před ním P. Ludvík Bolanos, který nejen že se záhy naučil domorodým jazykům, nýbrž sepsal i v indiánském nářečí „kuzko“ katechismus, který byl pak přeložen do jiných nářečí. Svým jazykovým nadáním také vykonal veliké dílo. Sám pokřtil na 20.000 Indiánů. Přesto zůstalo mnoho Indiánů kočujících a před

bělochy do lesů a hor prchajících bez poznání křesťanství. To tedy mělo býti působiště našeho světce, který se svou obdivuhodnou energií se vrhl do studia indiánských nářečí. Za 15 dní naučil se za vedení vojenského velitele města Talavery nářečí tokonotskému s bezvadnou výslovností. Dosáhl pak takové dokonalosti v četných jazycích indiánských, že domorodci byli užaslí a dovedli si to vysvětliti jen vyšší mocí. Vyzbrojen znalostí jazyků, jal se František apoštolsky působiti nejprve v Talaveře a v nejbližším okolí. Kázal, navštěvoval nemocné a chudé, vyžebraval u bohatých jídlo a šatstvo a nosil je chudým. Rád se zastavoval, jako druhdy ve Španělsku, s dětmi na ulicích, ať španělskými, indiánskými nebo míšenými. Vypravoval jim o lásce nebeského Otce, který má stejně rád dítě černé, rudé, míšence jako bílé.

DUCHOVNÍM SPRÁVCEM INDIÁNSKÝCH VESNIC

Nedaleko Talavery byly dvě indiánské vesnice, jaké zakládali misionáři, kteří vedli pokřtěné Indiány od kočovného života ke vzdělávání půdy a řemeslům, aby křesťanství mohlo u nich nalézt pevného prostředí. Jesuité říkali těmto osadám redukce. Takovými redukcemi byly i ony dvě osady Sokotonio a Magdalena. Pro nedostatek kněží neměli svého duchovního správce, proto náš světec převzal u nich funkci faráře a založil jim školu. Denně sem docházel z města, vyučoval mládež i dospělé, uděloval svátosti. Po poledni odcházel na nedaleké návrší, kde pojídal chléb a oddával se rozjímáním. K tomu mu koncertovalo nesčetné ptactvo, které se odevšad sletovalo, usedalo k jeho nohám, na hábit, na kapuci i na hlavě, cvrlikalo a přítulností dávalo najevo svou lásku k světci, který s Božími zpěváčky rozmlouval a chválil je po vzoru velkých řádových světců sv. Františka z Assisi a sv. Antonína Paduánského. V odměnu jim často chléb, svůj oběd, celý rozdobil, pak je napomenul k lásce a stálé chvále

Boží, požehnal jim, a pernaté shromáždění se rozletělo.

Jednou šel František úzkou cestou, po které jel kus před ním talaverský hejtman na koni. Pojednou vyřítil se z horských úbočí a pastvin zdivočelý býk. Velitel včas ještě s koněm uskočil, když si uvědomil nebezpečí, hrozící světci, kráčeujícímu vzadu. Strhl koně, obrátil se a viděl tento napínavý obrázek: Býk zastavil se jako přimrazen před světcem, který k němu došel, hladil mu rohy, šimral na čele a poplácal po chřípí, z čehož mělo zvíře takovou radost, že vděčně lízalo světci ruku a chovalo se jako přítulný psík. Světec dal býku políbit rukáv svého hábitu a pak mu požehnal. Zvíře se tiše otočilo a vrátilo se do kopců.

Mnoho historií podivuhodných zaznamenávají letopiscové. Jedna z nich: Sokotonští Indiáni trpěli nedostatkem pitné vody a chtěli se již z osady vystěhovati. Světec zvěděv jejich bolest, uchýlil se k modlitbám, povolal pak muže vesnice a rozkázal jim, aby na zdánlivě docela vyprahlém, vyschlém místě kopali. Jen důvěra k milému Otci je k té práci přiměla. Kde František holí ukázal, kopali, a za krátko narazili na vlhký písek, pak vytryskl silný pramen. Celá vesnice se džbány a nádobami sbíhala se sem a naplňovala je dobrou chladnou vodou, která měla nejen výbornou chuť, ale i léčivé účinky. Tak vznikla studně sv. Solana.

Takový byl počátek misijní práce sv. Františka Solano. Ještě dlouho po smrti světce byli lidé, jím vychovaní, vzorem křesťanů a hospodářů tukumanským Indiánům. Žili stále ve vzpomínkách se svým světcem a když za několik let po jeho smrti přiletělo mračno kobylek a chtělo celou úrodu zničit, jaký div, že obyvatelstvo Talavery, Sokotonia a Magdaleny vroucně vzývali Solana a slibovali, že jej budou vždy jako světce ctít, aby pomohl, a opravdu náhle se kobylky zvedly a opustily kraj, aby na holých skalách Cordovy zašly.

Misionáři v Jižní Americe měli svízele nejen s domorodci, nýbrž i se španělskými dobyteli, před nimiž museli domorodce chrániti proti vykořisťování. Náš světec měl velikou průpravu v Talaveře a obou redukcích. Odvážně se vypravoval ze svých působišť do hor, kde se divocí Indiáni skrývali. Pátral po roklích a když našel domorodce, běžel za ním a nepustil ho dříve, dokud nezískal jeho srdce pro pravého Boha. Jakmile se dověděl, že v horách se koná nějaké shromáždění Indiánů, nebojácně se odvážil do jejich středu a s křížem v ruce kázal jim o lásce Boží a oběti Kříže, že mlčky poslouchali a pak jej zahrnovali pohostinstvím, které jim dovedl odpírati s milým úsměvem. Dovedl za každých okolností zachovati svoji životosprávu posty a umrtvováním.

Hon za dušemi do hor podnikal světec i v noci, protože se Indiáni rádi shromažďovali k uctívání měsíce o půlnoci. Jaké bývalo jejich překvapení, když do pohanského obřadu zapadl plamennými slovy František, dokazující bláhovost jejich počínání, a od kultu těles nebeských přivedl je k úctě Tvůrce Všemohíra a ke křtu svatému. Není divu, že tento apoštol Kříže měl tolik úspěchu, že se brzy celé zástupy divochů kolem něho shromažďovaly, následovaly ho, kudy šel, a tak František začal je civilisovat zakládáním vesnic, učil je opatrování domácího dobytka a užívání náradí. Z této jeho činnosti je zaznamenáno mnoho legend, zvláště o lásce k přírodě. Budeme ještě moci ukázati krásnou harmonii mezi Františkem a přírodou, zvláště Božími zpěváčky.

Počet obrácených rostl neobyčejně rychle. Světec hlásaje lásku Boží, stane před branami Santiago del Estero na rybnaté řece Rio Dolce, která u města tvořila skoro jezero. Kraj z části úrodný, z části písčina. Indiáni odtud před Španěly utekli a tak světec po krátkém zdržení táhl dále a byl s radostí

uvítán v Rioji (čti Riochi), na chilských hranicích na úpatí And, kde objevili Španělé stříbrné žíly. Životy objevitelů byly však ohrožovány divokými kmeny indiánskými. Jejich očekávání, že práce Františkova zmírní tak nebezpečné sousedství, nezklamalo. Světec přivedl divoké pohany ke Kristu a ke klidnému a pracovitému životu. To však tím více podněcovalo vzdálené divoké kmeny ve východních horách. Ve válečné poradě 45 náčelníků divokých válečníků smluven vyhlazovací boj proti Španělům a pokřtěným Indiánům. Pojednou objevily se na návrších u města nepřehledné řady pomalovaných ozbrojených Indiánů, kterých stále přibývalo. Bylo to ráno na Zelený čtvrtek, kdy křesťanská obec bílých i rudých obyvatel města Rioji přijala Nejsvětější chléb z rukou Františkových. Ženy plačíc utekly do kostelíka, muži chystali se k obraně. František přikázal všem, aby zachovali klid, a s křížem v ruce vydal se do nepřátelského tábora. Obklopen překvapenými divochy, kráčel směrem k jejich vůdcům, vystoupil na vhodný vršek a pronesl k nim jedno ze svých nejkrásnějších kázání na námět žalmu druhého: „Proč se bouří národové a kmeny kují marné plány?“ Výmluvně vylicil hrůzu jejich úmyslu, pak kázal o lásce Ježíše Ukřižovaného ke všem lidem, o hříchu, pokání a vykoupení. Jeho ohnivá slova a kříž, vztyčený v ruce, dělaly divy. Když končil řeč před náčelníky opět slovy žalmu: „Teď tedy, králové, buďte moudří, přijměte výstrahu, vládcové země! Služte Hospodinu s bázní, jásejte mu s uctivým chvěním. Podvolte se přikázáním, by se Hospodin nerozhněval, ať není vaše cesta vám zkázou; můžete snadno vzplát hněv jeho. Blaze všem, kdo doufají v něho,“ zmohla milost Boží zášť 9000 divochů, kteří se svými náčelníky klečeli u nohou světce. A pak nastalo nejslavnější tažení, jakého byl kraj svědkem. Divoši proudem táhli za Františkem dolů k městu, kde je vodou z řeky všechny pokřtil. Noc utrpení Pánu se Zeleného čtvrtku na Veliký pátek prožívali již obrá-

cenci mírumilovně a kajícně po boku těch, k jichž vyvraždění vytáhli. Celé daleké okolí Rioji stalo se katolickým.

V CHACU A PARAGUAYI

Františka táhlo to dále. Zaměřil na severovýchod přes Catamarkas do San Miguela v údolí Calchaqui. Všude křtil a kázal. Pak dorazil na severu do města Tukuman, založeného Španěly před 30 lety. Krajina velmi úrodná, ale celkem bez domorodců, kteří uprchli přes horské hřebeny až do Chaca, kde kočovaly četné divoké kmeny, namnoze ještě i lidojedi, kteří také první španělské dobyvatele, kteří přišli do Chaca, pobili a snědli. Sem se odvážil náš světec v touze po mučednické smrti a po spasení duší. Osmahlý skoro do ruda jako Indián, v hábitě podobném barvou jejich pleti, znalý několika indiánských nářečí, vysoký, vysušený posty, umrtvováním a spalující se vnitřním žářem nadšení, s brevířem a křížem v ruce, s růžencem na cingulu, tak vyzbrojen přišel František do Chaca. Tisíce pokřtil, přivedl k vzájemné lásce, usedlému životu, k orbě. Jen pozdější hrubství světské vlády španělské učinilo z obrácených divochů opět — divochy.

František prošel celým Chacem do Paraguaye, kde nyní se usazují čeští kolonisté, a mezi nimi začínají působiti čeští misionáři, řádoví spolubratři sv. Františka. V pověstech domorodců zachováno mnoho zkazek na pobyt světcův mezi nimi. Jednou z nich je vylíčení, jak se František dostal do Paraguaye přes stejnojmennou řeku, hodně širokou. Domorodci schovali loďky, aby světec od nich nemohl, ale František prý se usmál, sňal plášť s beder, hodil na vodu a posadil se na něj a proud jej přenesl na druhý břeh. Jisté je, že František prošel s křížem v ruce celou Paraguayí, křtil vodou z její řeky, ale i z řek Parany a Uruguaye. Přes odlišná nářečí, velmi se různící i u blízkých sousedů, rozuměli domorodci záhy ohnivým slovům misionáře, který se

stejnou radostí krácel úrodným krajem, jako kamenitými pustinami, solnými bažinami, travnatými pampami, často hladov a žízniv.

Po dlouhém putování přeplavil se světec přes řeku La Plata a přišel do města Santa Fé, odtud do nové Cordovy. Mířil zpět na západ. Přidala se k němu větší výprava, protože v kraji nebylo bezpečno jednotlivci. Cestou se připojili také dva vojáci, nepříjemného vzezření. Ti také byli první mezi láteřícími na nedostatek vody, který karavanu tížil. Jali se proklínati a urážeti Boha tak, že světec pro slzy lítostí neviděl skoro na cestu. Pravil pak, že bez ohledu na urážky Bohu učiněné sdělí spolupoutníkům, kde najdou pramen, a určil místo na jednom návrší, kde pod trachytovým kamenem je voda. Jeho druh v této výpravě, P. Ondřej Fisaguirra, třebas mnoho naděje v možnost pramene v takové pustině neskládal, vedl lidi na ono místo a pramen čisté vody nalezen, přikryt kamenem, tak, jak František naznačil. Všechno se vrhlo k vodě a když se napili a zásobili vodou na další cestu, vzpomněli si teprve na světce, kterému byli díky povinni. Ten zatím dole na cestě klečel a modlil se. Jeho zření věcí, jiným utajených, jako objev vody v neznámém kraji, neskončilo se při této cestě pouze tímto zjevem. Když přicházela výprava k branám Cordovy podél šibenice, prohodil František k spoluputujícímu misionáři, že tam zítra ráno budou oběšeni oni dva vojáci z průvodu pro vraždu. Stalo se, protože současně s výpravou došel do města zatykač na oba vojáky s příkazem, aby byli ihned pověšeni.

NÁVRAT DO TUKUMANIE

A tak se vrátil František do Tukumanie a v Cordově začal opět plniti své misijní poslání. Bylo tu dosti křesťanů — Španělů, Kreolů, míšenců — ale kde je shon po penězích a obchodech, tam víra neproniká plně celý život. Světcova výmluvnost brzy shromažďovala lidi, utápějící se dosud ve shonu

po zisku, u zpovědnice a u stolu Páně. Z Cordovy vycházel František podle okolností, proseb obcí, nebo příkazu představených do okolí na vinici Páně. Učil křesťany pravé zbožnosti, životu s Bohem, pokání a lásce k bližnímu. Divochy vedl k spásnému křtu a životu podle víry. V kostele chtěl, aby všechno plesalo touhou po lásce Boží. Jednou o vánocích klečel v řádovém kostelíku, přeplněném věřícími. Roztoužen hleděl k jesličkám. Pln sladkosti vyběhl na stupně oltáře a slze, kázal lidu o veliké lásce Boží. Náhle odběhl a vrátil se s housličkami v podpaží, nasadil je pod bradu a hrál a zpíval koledy a všechno zpívalo s ním. Housličky byly primitivní, jen se dvěma strunami, pravděpodobně jeho vlastní výrobek, protože své housle ze Španěl tu neměl, nemohl s nimi putovati přes moře, hory a pustiny. Pán v nebesích jistě však i z tohoto primitivního zdroje viděl tryskati radost a vděčnost věřícího srdce nad milostí Boží. Vánoční doba byla chvílí největších radostí světceova srdce.

Byl hlasatelem pokoje a lásky. Kde hrozil svár a nepřátelství, tam se vždy objevil jako apoštol míru a věčné pravdy. Neúnavná byla jeho péče o duše. Několik mil od města umíral starý Indián, o němž se nevědělo, je-li pokřtěn. František tam došel, ale chorý nemohl již mluvit. Tu mu světec přikázal, aby promluvil. Stalo se. Světec jej pokřtil — byl to pohan — a brzy nato nemocný zemřel. Jinému Indiánu vzkřísil zemřelého jediného syna.

Denně pozorovali lidé, že světci ustupují přírodní zákony. Na jeho cestách ho provázely celé houfy zpěvných ptáků. Viděli jsme též, jak zkrotl rozzuřený býk pod pohledem a pohlazením světce. V Cordově při býčích zápasech — ty si sem přivezli Španělé z vlasti — splasil se poraněný a krvácející býk a vyrazil ze závodíště do ulic a hnal se proti světci, právě tudy krácejícímu. A opět zdivočelé zvíře se před ním zastavilo, lichotně vrtělo ocasem, lízalo Františkovi ruku a konec cingula, který světec v ní držel. Lidé měli takovou důvěru ke světci, že, když

byli v bídě a nebezpečí, šli k němu s prosbou o pomoc. Modlitby světcovy odvrátily pohromy hrozící od kobylek, kterým jménem Páně zakázal, aby co zeleného v kraji pozřely, a na jeho příkaz odletěly do hor. Světec dodal, že v horách tyto kobylky vykonají kus dobrodiní, protože tam žijící Indiáni je pojídají.

Viděli jsme již znatelně nevýslovnou péči Františkovu o duše. Když přibyl ze San Miguele do Rioji a tam onemocněl, musel ulehnutí. Svým vnitřním zrakem viděl, že duši jedné Indiánky hrozí nebezpečí. Byla to služebná, která ze strachu před trestem chtěla se oběsiti v lese. Požádal posluhujícího bratra, aby šel ke knězi, jehož příchod do kostela právě v duchu viděl, aby nemeškal a bez zastávky šel po určité cestě na místo, které přesně popsal. Tam že najde nešťastnou ženu. Ať ji upokojí a přivede do města. Cizí kněz však na ulici potkal známého obchodníka, kterého dlouho již neviděl, zapovídali se a když si konečně na své poslání vzpomněl, přišel pozdě. Nešťastná žena si zoufala. Vrátil se ke světci, který na lůžku plakal nad ztrátou jedné nesmrtelné duše.

František neprojevoval se nikdy jako mrzout, přesto že míjel ženskou společnost. Dovedl býti srdečným společníkem, který uměl vhodně hovor vyústiti vždy k blahu duší a k oslavě Boha. Šli jednou s bratrem Petrem Vildosolou Gamboa ze San Miguele do Santiago del Estero na konci doby dešťů, které se však tentokráte zpozdíly, takže když poutníci přišli k „hlubokému potoku“, byl až po okraj naplněn pěnicí se kalnou vodou. Na obou březích čekali lidé, kteří počítali, že se přebrodí. Obtěžovala je hejna komárů. Nařikající utěšil světec, že příštího dne v devět hodin bude možno řeku přejíti. Aby neměli hlad, protože neměli s sebou zásob, šel k vodě a sítí nachytil s dostatek ryb pro všechny. Udělal oheň a pekl ryby, které počestní s chutí pojídali. Při tom jim udělal krátkou promluvu. Sám se spokojil několika kukuřičnými zrnky, vlezl pod

vůz a spal. Druhý den ráno opravdu opadla voda natolik, že bylo lze ji přebrodit. Když oba proudy cestujících přešly, naplnila zase pěnící voda koryto potoku jako včera. František se bránil všem projevům díky a úcty. „Všechno zmožu v tom, který mne posiluje.“

Devět let ztrávil František již na misijním díle v Jižní Americe. Poblíže Limy shromáždila se kapitula františkánské provincie v Peru „pod ochranou 12 svatých apoštolů“, k níž patřila také Tukumanie. Rozhodla o jmenování Františka kustodem tukumanských klášterů řádových, protože nebyla visitace provinciálem v tak vzdálených klášterech proveditelná. Když došla zvěst o volbě, přijal ji světec jen proto, že by prosba za odnětí takové funkce došla do Limy za dlouhé měsíce a vyřízení zpět stejně dlouho. Přesto však prosbu poslal. Jako kustos sídlil František v Talaveře a působil především na podřízené bratry vlastním životem, plným vroucnosti a odříkání, zápalu a umrtvování. Proto na svých visitačních cestách působil opravdu účinně, a to jak na kněze, tak na věřící. V Saltě, na řece Rio Arias, byl na hostině u městského guvernéra, když došlo k vádě, ze které hrozila bitka. Světec vytáhl klidně z rukávu kříž a zadíval se na něj vroucně a začal zpívat smutnou píseň o utrpení Páně. Celé shromáždění utichlo a naslouchalo. Bylo po sporech a z hostiny vyrostla chvíle vzpomínky na Ukřižovaného.

Raduj se s radujícími, bylo nevyšlovené heslo Františkovo. Uvidíme, že v jeho životě byl to nejen zpěv, hra na housle, kterými vyjadřoval světec překypující radost, je to i — tanec. (Nám severanům se zdá snad tento temperamentní způsob vyjadřování radosti trochu nezvyklý a snad i nevhodný. Vžijme se však do jižního temperamentu. Vzpomeňme ze Starého zákona na tančícího Davida před Archou úmluvy.) František visitoval jeden klášter právě v době slavnosti Božího těla. Indiáni-křesťané projevovali radost ze svátku svým způsobem: hřmotnou

hudbou, zpěvem a tancem. František při pohledu na veselící se rudé bratry nezdržel se a shodil plášť a poskakoval s nimi. Nikdo se nesmál, jen slzy radostí tlačily se okolostojícím do očí.

Rok byl kustodem tukumanských klášterů, než jej kapitula řádová na jeho úpěnlivou prosbu zbavila úřadu, ale jinou bolest mu způsobila. Povolala jej do Limy. Zármutek padl na celou Tukumanii. Ale František, pokorný a poslušný, nejmenší z menších bratří, rozloučil se s milým krajem, bělochy i drahými divochy. Jeden jejich náčelník vyprosil si na památku světcovo cingulum, které pak putovalo od rodiny k rodině. František odmítl dar jednoho předního obchodníka, peníze na cestu, a řekl mu s úsměvem: „Ponechte si zatím své peníze. Budete jednou tak chud, že na váš pohřeb bude třeba vyžebnaných peněz.“ Došlo k tomu, protože bohatý muž přemýšleje o svém životě, rozdal vše, stal se františkánem a když zemřel, byl opravdu pohřben „za peníze z almužen“. Nejen toto proroctví se v Tukumanii splnilo; světec předpověděl i zánik města Talavery.

SVATÝ ŽIVOT V LIMĚ

Jak přišel před osmi lety, tak se vracel František z Tukumanie do Limy, bos, s holí a křížem, cestou přes 700 mil dlouhou. Horami, lesy, bažinami, žhavým pískem, brodě se vodou řek a potoků. Na svátek serafínského otce Františka, dne 4. října, přibyl do Potosi, města snad nejvýš na světě nad mořem (4075 m) položeného, kde byl hostem františkánského kláštera. Kázeň zde byla velmi přísná, zachovávalo naprosté mlčení. Kvardián dal pro Františkovu návštěvu dispens od mlčení při jídle. František chtěl rozveseliti spolubratry a podařilo se mu to zpěvem a tancem. Konečně dorazil do Limy.

Zde se dověděl, proč byl odvolán. Ve všech řádových klášteřích měl býti zaveden přísný život. Počátek takové reformy řádového života učinil už P.

Ondřej Corso a František měl reformu klášterů upevniti. Nelze říci, že by kázeň byla uvolněna, ale šlo o to, aby zachována byla původní přísnost a upevněna prostota františkánského života. Bohaté almužny, udělované klášterům, vracely se do světa. Deně rozdával velký františkánský klášter v Limě, tvořící menší čtvrt, vybudovaný místokrálem Mendozou, 80 bochníků chleba, každou neděli pro chudé zabito a upečeno 10 ovcí a rozdávány i jiné pokrmy. Pro jídlo si chodili chudáci a zchudlí Španělé, kteří se ještě odívali vznešeně, ale potají sytili svůj hlad v klášterní fortně. Stejně neodešli s prázdnem Indiáni a černoši.

Na pravém břehu řeky Rimak bylo limské předměstí sv. Lazara. Jak již jméno ukazuje, byla to čtvrt charity. Bydlili tam sirotci, nemocní, choromyslní atd. Poblíž byla velká stromovka, kam proudilo město k procházkám v nádherných stromořadích. Na konci sadu byl postaven nový františkánský klášter pod ochranou Královny andělů „Santa Maria de los Angelos“ pro rekolekty. Tam měl František slovem a příkladem pěstovati ducha františkánského umrtvování. Aby se nezpěchoval převzítí vedení, dostal k ruce titulárního kvardiána a sám jmenován vikářem konventu. Po čase na naléhání generálního komisaře provincie zvolen František skutečným kvardiánem kláštera P. Marie, ale světec tak dlouho a úpěnlivě prosil, až ho funkce zbavili. Aby se vyhnul nebezpečí, že mu bude dán jiný vysoký úřad v řádě, vyprosil si, aby svou churavost, která jej sužovala, mohl léčiti v odlehlém klášteře. Poslali jej do kláštera v Truxillo (čti Truchiljo), asi 80 mil severně od Limy. Tam se věnoval především opuštěným a nemocným s největší horlivostí, jaké byl schopen. V tomtéž roce určil nový generální komisař, pozdější chilský biskup P. Juan Venido, Františka za kvardiána v Truxillo a nedal se jeho prosbami obměkčiti. Roku příštího zvolen František kvardiánem v Limě, ale během čtyř měsíců jedenáctkrát prosil za zbavení hodnosti, až provinciál nerad po-

volil a na oko přísně určil pak Františkovi poslední místo v klášteře — k jeho veliké radosti, až dětské.

Když jsme se na počátku dívali na život světce v klášterech španělských, na jeho noční bdění, modlitby a rozjímání, tuhou kázeň a umrtvování, vidíme v této fázi jeho života, že se ani za mořem po tolika letech nezměnil. V klášteře v Limě chodil také již v 11 hod. v noci do choru, aby se hodinu před hodinkami mohl připravit na chválení Boha. V kostele zůstával do 4. hod. ranní. Po odchodu bratří po skončených půlnočních hodinkách setrval totiž v choru na rozjímáních, která jej přiváděla často do vytržení a do výbuchů radosti, při nichž spěchoval mnohdy do cely pro housličky a hrál, zpíval i tancem projevoval radost a srdce láskou k Bohu přetéající. Není divu, že oběť mše sv. našla v něm duši tak zanícenou a omilostněnou, že jej pozdvihovala s Proměněným Pánem bez ohledu na zákony tíže a tělo se vznášelo až půl lokte od země. Věřící v kostele byli strženi při jeho mších sv. v nevýslovné štěstí spoluobětujících, bratří v řadě přeli se o právo Františkovi ministrovati a nakonec musili ustoupiti místokráli Ludvíku Velascovi, hraběti ze Salnasu, který chodil denně k P. Marii posluhovati svatému služebníkovi Páně. Tím vzdávalo mu i celé Peru svou úctu veřejně.

HLASATEL POKÁNÍ V PERU

V koloniích, rozšiřujících se touhou po zlatě, bohatství, slávě a moci nežili namnoze bílí dobytelné a osadníci životem křesťanským. Byli to většinou dobrodruzi, kteří kladli malou váhu na život, který je vymezen příkázáním. Příliš často, jak praví Francis Thompson, „činili křesťanství jiným jménem pro loupež a chtivost zlata“. A v tomto prostředí se špatně dařilo pastoraci i mezi domorodci, kteří viděli špatný život bělochů a podle toho soudili novou víru. Misionáři musili s neúnavnou péčí kázati pokání mezi vlastními krajany. Jedním z nejúčinněj-

ších kazatelů v tomto směru byl náš František Solano. Viděli jsme, že jeho život byl nejlepší přípravou a legitimací ke krušení zatvrzelých srdcí a vyčištění kalem hříchu zanesených duší.

František miloval po Bohu nade vše P. Marii, všemocné „útočiště hříšníků“. Pokládal se za jednoho z největších hříšníků a proto se s takovou vroucností chápal každé příležitosti, aby přimluvkyni a panenské Matce Páně projevil svou dětinnou lásku a oddanost. Jí tak často na housličkách hrával v kostele u jejího oltářního obrazu dojmavé dostaveníčko. K jejím nohám skládal všechny své touhy a naděje, aby je přednesla svému Synáčku. Nejednou po úchvatné sonatě odkládal housle, aby projevil velikou svou radost invokacemi a temperamentními tanečními pohyby mazlíčího se dítěte. Když jednou spontánně vyjádřil tak svou nezměrnou lásku k P. Marii v kapli i před bratřími, vhrkly slzy do očí i bratru Juanu Navarettimu, asketovi životem i chováním, který dosud zazlíval Františkovi jeho letoru a „nehodné dětinství“. — Láskou velmi vřelou lnul František k velkému řádovému světci sv. Bonaventurovi, kterého zval svým otcem a nejmilejším přítelem. Před jeho obrazem v učebně kláštera konal mnohá rozjímání a skutky pokání.

Se srdcem naplněným až po okraj hlubokou láskou k hříšníkům a zápallem pro jejich získání náboženskému životu chodil František ulicemi města. Kde viděl shluk lidí, zvedl paži s křížem a jal se kázati. Brzy kolem něho se tvořily nepřehledné zástupy. Františkova kázání byla sloučením vylíčení krásy posmrtného života v nebi a hrůzy hříchu a nebezpečí smrti ve hříchu a zatracení. Výmluvnost světcova, provázená často slzami, měla neobyčejné účinky. Lid visel na jeho rtech a provázel jej, kudy šel a kázal, až k branám kláštera.

V prosinci 1604, když byl František kvardiánem u P. Marie v Limě, došlo k významné události. Město žilo v přepychu a rozmařilosti, muži v hýření, pýše, ziskuchtivosti a mravní zchátralosti, ženy v poho-

dlnosti, strojivosti, v blahobytu, týrajíce z rozmaru otrokyně a přemýšlejíce o požívačnosti a hříchu. Velké náměstí, vroubené paláci, sídlem místokrále, úřady a v čele s katedrálou, bylo střediskem limského přepychu, flirtu a hýření.

Jednoho večera zmíněného prosince pravil náhle světec bratru vrátnému: „Bůh mi přikázal velký úkol. Jdu nyní, abych vykonal božskému majestátu povinnou službu.“ Běžel přes most do města na velké náměstí na schodiště chrámové. Cestou se k němu v ulicích přidávali lidé, takže když stanul na schodech s křížem vzhůru vztyčeným v tak nezvyklé době, stála před ním nesmírná masa urozených i prostých lidí, skvostně i chudě oděných. Pochodně ozářující náměstí byly úchvátným akcentem ohnivého projevu Františkova. Začal slovy z prvního listu sv. Jana: „Všecko, co jest ve světě, žádost těla, žádost očí a pýcha života, není z Otce, nýbrž je to ze světa. A svět pomíjí a žádost jeho . . .“ Řekl, že tento výrok platí plně o Limě, městu tonoucím v hříších a nepravosti. Před zraky zástupů rozvinul celý soupis jejich hříchů a vyvrcholil hrozbou, že míra milosrdenství je dovršena a že, nezmění-li se život obyvatel a neodvrátí-li se hněv Boží, celé město zanikne. Lid byl hluboce dojat a otřesen. Zadní řady dobře nepochopily smysl Františkových slov, jehož prorocký dar byl všem znám a jehož slovo bylo bráno s naprostou platností, rozuměly, že předpovídá okamžitý zánik města, a rozběhly se po ulicích, volajíce: „Město zahyne! Světec František tak prohlásil.“ V městě nastala nečekaná změna. Rozmařilci odkládali svá skvostná roucha, oděli se prostě, hříšníci konali veřejné pokání a vyznávali se ze hříchů, dlužníci platili dluhy, lichváři nespravedlivý zisk vraceli, nepřátelé se vzájemně odprošovali a všude zavládl duch smířlivosti. Ve všech kostelích rozžata světla, vystavena nejsvětější Svátost, zpovědnice obloženy kajícíky. Nikdo té noci nespal. Růžena Limská, z Třetího řádu sv. Dominika, té noci konala ve své zahradní cele pokání a prosili za kající město.

Předáci města s počátku byli překvapeni náhlým převratem ve městě. Místokrál Kašpar de Zuniga a arcibiskup sv. Turibius (řídil diecési limskou v letech 1582—1606) přibrali generálního komisaře františkánů a sestavili komisi k vyšetření obecné paniky. Posláno pro Františka a ten na vyzvání opakoval doslova před vznešenou společností své kázání. Všichni byli dojati. Místokrál dal napsati několik cedulí, na nichž vysvětleno, že František kázal, že zkáza hrozí městu a jeho obyvatelům, nebudeli nadále žiti kajícím a zbožným. Tak že to mnil František, který také ony vyhlášky podepsal, a byly vyvěšeny na rozích ulic. Úsudek komise o celém případě byl, „opus hoc Dei esse patet“, že je to dílo Boží. Tak obrátil sv. František Solano Limu, která nikdy už tolik v mravech neklesla.

Prorocký duch Františkův však předpověděl zkázu města Truxilla, kde působil před druhým pobytem v Limě. Kázal tu pokání, ale s malým zdarem. Tu s kazatelny klášterního kostela vyzval 11. listopadu r. 1603, aby se hříšné město vzpamatovalo a činilo pokání, nebo že za 15 let dopustí Bůh takové strašlivé zemětřesení, že celé město bude zničeno a jen kazatelna, se které František mluví, zůstane trčeti neporušená z trosk jako svědectví pravdivosti jeho slov. Sklidil posměch a truxillští žili ve hříších dále, zvláště když slyšeli o událostech v Limě a domnělém nesplněném proroctví Františkově. Ale město Truxilla pocítilo celou tíhu a pravdivost proroctví světce. Dne 14. února 1618 (osm let po smrti světce) hrozné zemětřesení zničilo do základů celé město, a praví se, že bez úrazu zůstala jedině stařena, která náhodou klečela pod onou kazatelnou, která zbyla v troskách neporušena.

František kázal, kudy chodil. Pijanům a hráčům v kostky u hostinců, šejdířům a proklínačům na trzích, hercům obscénních kusů přímo v divadle. Dovedl slovu Božímu zjednati váhu a důraz a jeho kázání provázely i jiné mimořádné zjevy. Jeho životopisec P. Didak z Cordovy líčí, jak v r. 1609 jedné

noci roztráslo zemětřesení město Limu, takže lidé příštího dne naplnili kostely. Otřes se opakoval, lustry se houpaly, svícný na oltáři poskakovaly a shromáždění ve chrámě propuklo v hrozný nářek. Františkáni se právě modlili Miserere. Tu František vyskočil a rozkázal několika slovy lidu a živlům, aby ztichli. Stao se. Pak kázal o pokání, které shromáždění vykonalo.

NA NEJVYŠŠÍCH PŘÍČKÁCH ŽEBŘÍKU DOKONALOSTI

Osvětlili jsme si osobnost velikého apoštola Peru za různých okolností jeho života. Nesmíme však zapomenouti na jeden dar od Pána Boha, který měl: vidění do nitra člověka, čtení jeho myšlenek, znalost jeho jména, minulosti i cílů, ba i budoucnosti. A pak dar tak zvané levitace, to jest vznášení se nad zemí v extasi, které pozorovali nejen spolubratří, nýbrž veřejně i lid v kostele. Jednou na svátek Porciunkule seděl František ve zpovědnici a zatoužil při zaslechnutí zvonku při vystavování nejsvětější Svátosti, aby mohl adorovati co nejbliže. Náhle spatřily zástupy lidu, dělicí Františka od stupňů oltáře, jak letí bleskurychle nad nimi a po vteřinové úkloně na stupních oltáře vrací se touž cestou a rychlostí zpět do zpovědnice. Jiný případ udál se ve vzdálenosti více jak 100 kroků. O jiném budeme mluvit při jeho umírání. Upadal ve vytržení takové, že tělo bylo zcela bezduché.

Zpěvem a houslemi nejen projevoval svoji vnitřní touhu a radost, nýbrž jimi také léčil těžkomyslnost svých bližních. Uzdravoval modlitbou a dotekem nemocné, nad nimiž lékařská věda složila bezradně ruce. Uzdravoval choroby tělesné i duševní, a to zřením do nejtajnějších záhybů nitra. Odvracel tím způsobem od chystaného hříchu, ukázal na hlavní nedostatky a co v oslovení nebo rozhovoru naznačil, bylo korunováno milostí ve svaté zpovědi.

Nejmilejšími jeho druhy byli ptáčci zpěvácci.

V zahradě klášterní měl s nimi denně po obědě besedu. Drobil jim chléb, promlouval k nim a byl ptactvem švitořícím a prozpěvujícím obsypán jako nejkrásnější třešeň v květu. Zobali mu z nastavené dlaně a po čtvrthodince rozkošného rozmlouvání s Božími zpěváčky odcházel František do cely a ptáci umkli nebo odletěli, aby jej v rozjímání a modlitbě nerušili.

Svou stálou lásku k nemocným projevil František tak, že poslední leta měl celu hned v nemocničním oddělení v klášteře. Ale pečoval i o choré mimo klášter. Příkazy řeholního života našly v něm plného dovršení. Poslušnost, pokora, čistota, trpělivost, odříkání... Byl bratřím vzorem a nedostižným příkladem. Nepochybovali o jeho svatosti a měli příležitost přesvědčiti se o moci zázraků, kterou měl od Boha. Jednou jej zkoušel generální vikář jednoho řádu; tvářil se těžce nemocným, vlezl si do lůžka a poslal k františkánům pro světce, aby prosil Boha za jeho uzdravení. František mu vzkázal, ať Pána Boha nepokouší a rychle vstane, že jednou bude v opravdovém náhlém nebezpečí smrti a přijme poslední pomazání, ale že na onu nemoc nezemře. (Splnilo se v Panamě roku 1626.) František dovedl rozeznávati skutečnost od zdánlivosti velmi zřetelně.

V roce 1610 měl František skončiti svou životní pout. Bylo mu 61 let. Pociťoval tělesné bolesti už delší dobu a v květnu toho roku uvrhla jej silná horečka na lože. Trpěl mnoho a přece se radoval, že může snášeti tělesné obtíže a aspoň nepatrný zlomek utrpení Páně. Když jej bolesti zmáhaly, dával si od bratří zpívati Magnificat nebo jiný hymnus k Panně Marii. Jeden bratr mu předčítal rozjímání svatého Ludvíka Granadského. Nad jednotlivými odstavci František rozjímal a své úvahy v duchu končival hlasitým: *Glorificetur Deus*“ (Bůh budiž pochválen). Umučení Páně podle svatého Jana bylo podkladem jeho nejčastějších rozjímání, zdrojem usebranosti v Bohu a slzí nad obětí Bohočlověka. V noci bděl a rozjímal, mlčky trpěl a často upadal do vy-

tržení, kdy zalétal do sídla Věčné Lásky a blaženosti.

Byl vyhublý na kost. Nejedl 4—5 dní a nedal se přemluvit lékaři, aby se sytil silnější stravou. Žaludek by ji také sotva snesl. Bratří, kteří jej přicházeli těšiti, dostávali útěchu od něho. V nemoci udál se také tento mimořádný zjev: Bývalý generální komisař řádu v Peru P. Antonín Ortiz a jeho sekretář, posluhující Františkovi, viděli jej jasem obklopeného a půl sáhu nad zemí vznášejícího se mihnouti se dveřmi cely a křížovými chodbami; bleskurychlý let Františkův skončil tím, že narazil na chodbě na Indiána, terciáře řádového, kterého objal a držel tak, že sevřený úzkostí křičel. František vrátil se ze stavu vytržení do skutečnosti a klesl zesláblý na zem. Bratří jej odnesli zpět na lůžko.

SMRT VÍTĚZE

Na svátek Božího těla musil zůstat v lůžku a aspoň v duchu se účastnil velkého holdu Eucharistickému Králi. Sil však ubývalo. Patnáctého dne před smrtí světce přicházel k jeho cele dlouhý průvod bratří s rozžatými svícemi a zpíval 50. žalm: „Smiluj se nade mnou, Hospodine!“ Do cely, ve které již smrt se chystala převzít tělo vysíleného bojovníka Kristova, nesl kněz nejsvětější Svátost. František ji v radostné touze očekával a přijal s pocitem nadzemské blaženosti, která všechnu bolest tlumila. Pozdějšímu biskupu, bratru Juanu Venidovi, prohlásil, že zemře v den svátku svého milovaného sv. Bonaventury. Všechny bolesti a utrpení provázal svým: „Glorificetur Deus!“

Jakmile se městem roznesla zvěst, že světec umírá, přišly do kláštera významné osobnosti a okolí zaplnily zástupy lidu. Ptáci, nemohouce se dočkat svého přítele, posedávali na mřížích okna a zpívali mu. Zvláště četně jich přiletělo 12. července ráno. Třeli zobáčky o mříž a pěli jako o závod. František se radoval z jejich přítulnosti jako dítě. Za přítomnosti celého konventu přijal poslední pomazání. V cele

neměl nic, knihy už dříve odevzdal kvardiánovi. Vyprosil si na něm starý hábit, v němž měl býti pohřben. V slzách prosil za odpuštění všechny spolubratry a se všemi se rozloučil bratrským objetím a přáním shledání na věčnosti.

Blížila se poslední chvíle pozemského jeho putování. Tělo zmořené útrapami a posty, osmahlé a houževnaté, nabývalo pojednou vláčnosti, rty a tváře zčervenaly, ruce zbělely, nohy zrudověly. V cele se rozjasnilo. A tento mimořádný zjev trval do 14. července, svátku sv. Bonaventury. Tuhá zima, tou dobou v Jižní Americe vládnoucí, nebránila zpěvnému ptactvu v chvalozpěvech k Bohu o jeho věrném služebníkovi. Poslední noci se František nehnutě díval na kříž. O půlnoci začal zpívat v zahradě slavík a světec promluvil slova žalmu 121.: „Zaradoval jsem se, když mi bylo řečeno: půjdeme do domu Páně.“ — Brzy zrána shromáždili se bratři v jeho cele a na chodbě a modlili se denní hodinky. Na okně opět jeden ptáček vedle druhého zapadal zpěvem do choru řeholníků. Ptáci dnes opouštěli okno, nebáli se tolika přítomných, usedali v cele poblíž milovaného světce. Po pět hodin zpívali opeřenci sladce a líbezně Františkovi na cestu do věčnosti. V 9 hodin upadl světec do vidění a když pomínulo, vyprávěl zpovědníkovi, že viděl sv. Petra z Alkantary a sv. Terezii Ježíšovu, oba španělské krajany a velké umrtvovače těla, kteří chválili Boha za věčnou blaženost pro vítězství nad tělem.

Přesně v jedenáct hodin dopoledne František políbil kříž a zemřel, vydechnuv své poslední vroucí: „Glorificetur Deus!“

Umlkl zpěv řeholníků a ptactva. Chvíle velikého a posvátného mlčení před vznešeným majestátem smrti vyvolaného Páně. Ptáci se odvážili na lůžko, ale jejich přítel tu již nebyl, jen jeho tělo. V úctě a neskrývaném žalu položili jej pak bratři na prostá nosítka. Byl ve smrti nevypsitelně krásný. V poledne přenesli drahé tělo do choru. Ptáčci, vidouce odnáseti tělo milého světce, spustili rámus, ale pak

odletěli z cely, a když došel průvod do chorové kaple, seděli už ptáci na jejich oknech. Když kráčel tento smutný průvod nemocničním oddělením, vstávali všichni choří, aby Františka ještě jednou uviděli. Pak se do lůžek už nevraceli — byli uzdraveni. Podle tehdejšího zvyku měl míti František pohřeb ještě týž den. Na přání místokrále odložen pohřeb na příští den 15. července, aby se mohl místokrál pohřbu osobně účastniti.

Umíráček na věži klášterního kostela ohlašoval městu, že František, „El Santo“, jak mu v Limě navykli si říkat (podobně jako paduánští sv. Antonínovi), zemřel. Davy před klášteřem propukly v nářek a lidí stále přibývalo. Lid chtěl vidět světcovo tělo, aby jej mohl uctíti. Klášterní vrata povolila tlaku a vypadla ze závěsů. Množství tlačilo se do kaple a ve chvílce byl hábit, v němž František měl býti pohřben, rozstřihán na kousíčky. Lidé s drahoucennou kořistí odcházeli a dělali tak místo novým, kteří následovali jejich příkladu. Tak byly tři hábity, do nichž byl František postupně oblečen, rozstřihány. Většina ctitelů spokojila se tím, že se dotýkala těla světcova růženci a šátky. Při tom se událo několik zázračných uzdravení. Teprve večer podařilo se bratřím a gardě vytlačit lid z kláštera. Po celou noc se bratři modlili nad zesnulým i k němu. Lid čekal u kláštera, zástupy houstly a ještě v noci se dožadovaly vstupu do kaple. Bratr vrátný posbíral jejich památky, které si chtěli dáti dotýkati, položil je k zesnulému, ale ke třetí hodině bylo nutno bránu otevřít, neodolala by tlaku.

K deváté hodině přišel mladý místokrál Montes Claros s celým dvorem, arcibiskup Bartoloměj Labo Querrero (sv. Turibius zemřel 4 leta předtím) s kanovníky a průvodem. Oba hodnostáři, světský i církevní, poklekli k nohám světce a líbali je. A za nimi všichni přítomní. Pak arcibiskup a místokrál s preláty a řádovými představenými pozvedli nosítka a přenesli tělo do kostela. Jen pomalu mohli kráčet, protože se lid tísnil kolem rakve a loučil se se svým

miláčkem. Když byla nosítka v kostele postavena, opakoval se útok s nůžkami a noži na hábit světcův. Konečně zjednan pořádek a mohly začít zádušní hodinky. Rekviem celebroidl zmíněný již P. Juan Venido a kázání měl provinciál jesuitů P. Juan Sebastiano. Dříve než byla rakev zatlučena hřebíky, vzal si místokrál s pod hlavy světcovu podušku, to bylo znamení k novému útoku na rakev. Hejtman stráže marně bránil přístupu temperamentních ctitelů, pak si vzpomněl, že jeho žena trpí krvotokem, šavlí uřízl notný kus hábitu. (Žena se přiložením šatu týž den uzdravila.) Není divu, že si lid rozebral, co se dalo, takže když Františkovo tělo bylo uloženo v poledne do krypty, bylo tak prostě opatřeno, že by se světec sám z toho radoval.

OSLAVENÍ

Zázraky a uzdravení, jimiž se světec proslavil i po smrti, dotýkáním relikvií a kousků šatu, rozvlnily veřejné mínění v Limě. Neustále proudil lid do kostela ke mříži krypty, v níž uložen světec. Udála se četná uzdravení lidí dlouhá leta nevléčitelně chorých. Místokrál na svůj náklad vypravil hned večer zručného malíře ke kvardiánovi, aby mohl zhotoviti podobiznu světcovu. Rakev z řádové krypty vyzvednuta a otevřena — osm hodin po pohřbu — tělo bylo vláčné jako spícího člověka. Bratři použili příležitosti k uctění světce. Teprve po chvíli mohl se malíř dáti do práce. Do rána byl hotov. Rakev opět uzavřena a uložena k ostatním spolubratřím. Lid si vynutil přístup do krypty. V podzemní kapli neustále proudilo množství ctitelů, nemocných, strádajících, a ne jeden opouštěl hrob světcův uzdraven. Do Limy začaly pouti z daleka, děkovat a prosit u Františkova hrobu. Po šesti měsících byla rakev ještě jednou otevřena, aby biskup z Carthageny Didak Altamirano OFM, visitátor řádový, mohl shlédnouti tělo světcovo a pokloniti se jeho památce.

Když otevřeli dřevěnou rakev, našli tělo neporušené, rysy tváře nezměněny.

Úcta k Františku Solano začala nabývatí forem, které se nesrovnávaly s církevními předpisy. Ačkoliv nebyl ještě zahájen ani vyšetřovací proces, tím méně František blahořečen nebo svatým prohlášen, hlas lidu jej povýšil na světce a úcta mu projevovala jako světců. Hrobka přeměněna v krásnou kapli, vedle hrobu postaven nádherný oltář. Tolik mší svatých tu bylo slouženo, že někteří kněží, preláti i biskupové přicházeli na řadu až odpoledne. Celebrovali mši svatou obyčejně ke všem svatým v pevné víře, že do jejich svazku byl František pojat na věčnosti a že jednájí v duchu Církve. Kaple byla záhy naplněna votivními dary. Věřící konali k jeho úctě noveny a počet vyslyšených a uzdravených vzrůstal. Po stěnách objevovaly se vždy početněji berly uzdravených, hrob světcův denně zasypán čerstvým kvítím, takže byla kaple stále naplněna vůní růží, do níž se mísil dým kadidla a vonných zápalů. Předměty z oltáře, svíčky z lamp, písek a prach z náhrobku odnášeli lidé domů s věrou v divotvorce, jako jeho řádového bratra svatého Antonína.

Když stoupala úcta k Františkovi, dal generální komisař řádu pro Peru P. Juan Verdugo přenéstí tělo do nové skvostné rakve z cedrového dřeva. Tu vložili do pozlacené truhly se znaky města a arcibiskupa. Postavena byla pak nad bývalým hrobem světce.

Později v nové kapli sv. Bonaventury připraveno vše, aby zde v zasklené skříni nalezl — až bude svatořečen — své místo. Zatím tam vedle prázdné skříně byl obraz Františkův a 12 stříbrných lamp.

O proces blahořečení Františka Solano bylo zažádáno již 29. července 1610. Patnáct dní po jeho smrti požádal generální prokurátor františkánů P. Michal Roca arcibiskupa limského o vyšetření svatosti zvěčnělého. Také město Lima podalo takovou žádost. Vyšetřující orgány a notáři zkoumali svědectví; v krátkosti bylo podepsaných 304 svědectví z kruhů

předních mužů duchovního a světského stavu, mužů i žen, kteří byli očitými svědky zázraků nebo na nich samých se staly. V roce 1612 šla prosba za blahorečení do Říma. Změna na papežském stolci a španělském trůně způsobila průtahy. V roce 1625 vydal Urban VIII. breve, v němž žádosti vyhověl a dal na všech místech, kde František za svého života působil, vyšetřovati jeho život a zázraky a opatřiti přísežné výpovědi.

Nadšení pro světce nebralo konce. Peruánská města volila Františka Solano za svého ochránce. Lima dne 26. června 1626 usnesením městské rady, která povolila ročně 200 dukátů na výdaje s vedením procesu, 2. července započala osmidenní slavnost k instalovanému patronu města. Úcta k němu a přesvědčení o jeho všemocné přímluvě u Boha rostla a pronikla všechno obyvatelstvo Peru a sousedních zemí. Přesto, že panující papež nařídil, aby pro budoucnost všechny procesy blahorečení nebyly zahajovány dříve než 50 let po smrti kandidáta povýšení na oltář, doufali, že pro jejich, již tak ctěného světce, bude udělána výjimka, a poslali akce o 2114 listech do Říma po františkánu P. Alfonsu Quetovi. Při plavbě lodí měli námořníci příležitost v těžkých trampotách a nebezpečenstvích vyzkoušeti přímluvu Františkovu, jehož jménem pak jedna z lodí — admirálská — pojmenována. Hlavní velitelství španělského loďstva v Panamě učinilo Františka Solano patronem královské flotily v Tichém oceáně. Vláda v Panamě prohlásila jej ochránцем země 4. července r. 1631, téhož roku 25. února města La Plata, Carthagena 11. října (obraz světcův vystaven na náměstí), v městech Curzo, Potosi atd. V Chile volal guvernér František de la Vega světce na pomoc proti strašlivému povstání indiánských kmenů, a když nebezpečí odvráceno, Chile s radostí přijala Františka za svého ochránce, což provedeno slavnostně 26. srpna r. 1634 v Santiago de Chile.

Ačkoliv na přípisy španělských královských manželů nebyli v Římě neochotni uspíšiti proces, přesto

formálně byl zakázán Urbanem VIII. bulou „Coelestis Jerusalem“ z 5. července 1634 kult neaprobovaného světce, pod trestem exkomunikace nařízeno odstranění vystavování těla Františkova v kryptě a pohřbení jako každého jiného řeholníka. S těžkým srdcem přenášeli františkáni rakev do nemocniční kaple. Lidé byli pobouřeni, Indiáni chtěli dokonce zbraněmi světce chrániti. Dlouho trvalo vysvětlování o poslušnosti.

Přesto, že současníci Františkovi a jejich děti vymírali, dědila se úcta a láska k němu v neztenčené míře. V roce 1665 konečně zahájen proces, který trval 10 let. Dne 25. ledna 1675 blahořečil Františka Klement X. O dalších zázracích v Peru po blahořečení Františka nezachovaly se záznamy, zato v jeho rodném kraji, zvláště v Montille, rozkvetla jeho úcta jako ochránce dítek a odvrátitele moru (zvláště v létě r. 1681).

Papež Inocenc XII. dal pokyn roku 1692 k zahájení procesu svatořečení, z jeho nástupců papež Benedikt XIII. prohlásil Františka dne 27. prosince r. 1726 svatým. Celé Španělsko i španělská Amerika uspořádala vděčné a nábožensky procítěné slavnosti. Svátek jeho je nyní slaven františkánským řádem dne 13. července.

MODLITBA

kterou sepsal P. Didak z Cordovy, františkánský současník a první životopisec Františkův.

„Ó blažený otče a náš bratře! Slávo limské provincie! Vzore ctností ve Španělich! Stkvoucí příklade apoštolských kazatelů v Indii! Svítící hvězdo Církve! Slunce západu, kde se paprsky a světla Tvé hluboké pokory, Tvých vynikajících ctností a zázraků vylily. Ty, který jsi odešel z časného do věčného života, a to, co je na tomto světě ničím, zaměnil jsi za věčné bohatství a trampoty věrného služebníka za nejvyšší výsost nebeského knížete, Ty, který nyní bydlíš v nepomíjejícím světle, neputuješ více pra-

chem a blátem země, nýbrž lehkým krokem dotýkáš se slunce a hvězd a k tomu neustále následuješ Beránka Božího, který stále jest obklopen bělostnými liliiemi a růžemi panen, kamkoliv se obrátí, Ty, který jsi na věky v radosti před nevyslovitelnou tváří Boží, dej své dobrotě obměkčiti se našimi modlitbami, aby Pán Bůh, který si Tebe vybral, na Tvou přímluvu naše prosby brzy vyslyšel. Učiň, aby jeho milost nás se dotkla a k rozjímání a následování Tvých ctností nás povolala, abychom v životě stali se Tobě rovnými a nakonec ve smrti byli hodni také do nebe Tebe následovati a s Tebou slávy na věky požívati. Amen.

OBSAH

Počátky františkánských misíí v Americe	5
Křesťanský dům studnicí ctností	6
Za ideálem úplné chudoby	9
Ve výhni Boží	10
Učitelem posvátných zpěvů a novicmistrem	12
Kvardiánem — otcem celého kláštera	14
Apoštolem Andaluzie	15
Ošetřovatelem morem zachvácených	16
U nemocných v Granadě	18
Učte všechny národy	20
Do nového světa	21
Na vraku v rozbouřeném moři	23
Na lov duší přes nebetyčné hory	27
Duchovním správcem indiánských vesnic	30
Apoštolské cesty Tukumanií	32
V Chacu a Paraguayi	34
Návrat do Tukumanie	35
Svatý život v Limě	39
Hlasatel pokání v Peru	41
Na nejvyšších příčkách žebříku dokonalosti	45
Smrt vítěze	47
Oslavení	50
Modlitba	53

VÍTĚZOVÉ

8. svazek III. ročníku

Josef Řezníček

SV. FRANTIŠEK SOLANO O. F. M.

Vydáno

za redakce P. Prokopa Švacha O. P.

v říjnu MCMXXXVI.

Tiskem Lidových závodů tiskařských

a nakladatelských v Olomouci.

MIRABILIS DEUS IN SANCTIS SUI!